

**ՀՀ ԳԱԱ Վ. Յամբարձումյանի անվ.
Բյուրականի աստղադիտարանի
գիտական և գիտակազմակերպական
գործունեության
2022թ. տարեկան հաշվետվություն**

**ՀՀ ԳԱԱ Վ. Յամբարձումյանի անվ. Բյուրականի աստղադիտարանի
գիտաինժեներական անձնակազմի ընդհանուր ժողով
Բյուրական, 20 դեկտեմբերի 2022թ.**

Ներկայացվող հարցերը

- Աշխարհի աստղագիտությունը և Հայաստանը
- Կարգավիճակը և կառուցվածքը
- Կադրերը
- Գիտական գործունեությունը
Նախագծեր, դրամաշնորհներ, համագործակցություն
Հրապարակումները
Մասնակց. գիտաժողովներին/դպրոցներին, զեկուցումներ, գիտապաստառներ
Սեմինարներ, գործուղումներ
- Ենթակառուցվածքային բաժինները
- Գիտակազմակերպական գործունեությունը
Տնօրինություն, ԳԽ, ՄԽ
- Ինժեներատեխնիկական ոլորտը
- Տնտեսական գործունեությունը
- Ֆինանսները
- Հանրային կապերը
- Այլ գործունեություն. դասավանդում, խմբագրում, այլ
- Կարևորագույն փաստերը և իրադարձությունները

Հայաստանն աշխարհի աստղագիտական քարտեզի վրա

Աշխարհի աստղադիտարանները՝ 500

Պրոֆեսիոնալ աստղագետներ՝ 30 000

ՄԱՄ անդամ երկրներ՝ 85

ՄԱՄ անդամ աստղագետներ՝ 12 442

ՄԱՄ տարածաշրջանային կենտրոններ՝ 10+1

Խոշոր աստղադիտակներ (8մ-10մ)՝

Միջին աստղադիտակներ (2մ-4մ)՝

Վիրտուալ աստղադիտարաններ՝ 20+2

Աստղագիտական ամսագրեր՝ 69+ (Afz/Ar+ComBAO)

ՄԱՄ գիտաժողովներ՝ 375 (6-ը՝ Հայաստանում)

ՄԱՄ նախագահներ՝ 33 (Վ. Համբարձումյան)

Աստղագիտական ընկերություններ՝ EAS 29+ (ՀԱԸ/ArAS)

ԲԱ կարգավիճակները

ՀՀ ԳԱԱ ԳՀ ինստիտուտ, 32-ից մեկը

ՀՀ Ազգային արժեք, 3-ից մեկը

ՄԱՄ ՀԱԿԱ տարածաշրջանային աստղագիտ. կենտրոն, 11-ից մեկը

ԲԱ՝ ՄԱՄ Նշանավոր աստղագիտական ժառանգության ցանկում

ՅՈՒՆԵՍԿՕ MOW փաստագրական արժեքը

Մարգարյանի շրջահայության թվայնացման նախագիծը՝ DFBS

Հայկական վիրտուալ աստղադիտարանը (ՀՎԱ), 20-ից մեկը

Հայկական աստղագիտական ընկերությունը (ՀԱԸ)

ՄԱՄ գիտաժողովներով՝ լավագույն 10-ի թվում

BISS ամառային դպրոցները՝ լավագույն 3-ի թվում

EAS 2007թ. (JENAM-2007) համագումարը

ՀՀ Ազգային հերոս Վ. Համբարձումյանի տուն-թանգարանը

ԲԱ պանթեոնը՝ ժամանակակից հուշարձանների թվում

ԲԱ ճարտարապետական համալիրը՝ եզակի կառույց

ԲԱ այգին՝ ՀՀ դենդրոպարկերի թվում

Գիտական տուրիզմի կենտրոն՝ ՄԱՄ և ՏՀԻ

ԲԱ գիտական ուղղությունները

Հետազոտությունների հիմնական ուղղությունները կապված են անկայուն օբյեկտների և երևույթների ուսումնասիրության հետ.

- աստղառաջացման երևույթ, աստղառաջացման տիրույթներ, երիտասարդ աստղեր,
- միգամածություններ, դրանց կապն աստղերի հետ, առաջացման մեխանիզմն ու էվոյուցիան,
- գալակտիկաների միջուկային և աստղառաջացման ակտիվություն,
- տեսական հետազոտություններ՝ ճառագայթման տեղափոխման տեսություն, սպեկտրների մեկնաբանություն,
- նոր ուղղություններ՝ աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն, բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա և այլ:

Բազային ծրագիր Ա-3 «Անկայուն երևույթների դերը տիեզերական օբյեկտների էվոյուցիայում»: ԳԿ կայքէջը:

DIRECTOR**SCIENTIFIC COUNCIL****RESEARCH DEPARTMENTS**

Astronomical Surveys

Non-Stable Phenomena

Young Stellar Objects

Astrochemistry, Astrobiology and Exoplanets

Active Galaxies

Theoretical Astrophysics

High Energy Astrophysics

Compact Cosmic Objects and Relativistic Gravity

Archaeoastronomy and Cultural Astronomy

INFRASTRUCTURAL UNITS**Observational Astronomy Department**

2.6m telescope

1m Schmidt telescope

Small telescopes

Observational equipment

Astroinformatics Department

Computer Network and Internet

BAO Webpage

Scientific Library

Astronomical Plate Archive

Armenian Virtual Observatory

Computational Astrophysics, Astrostatistics

Centre for Applied Astronomy**IAU Regional Centre****ADMINISTRATION**

Deputy Director

Scientific Secretary

HUMAN RESOURCES**ACCOUNTANCY****ENGINEER-TECHNICAL STAFF**

Engineers and Technicians

Mechanical Workshop

ECONOMIC STAFF

Drivers

Economic Workers and Gardeners

Security Service

Cleaners

PUBLIC RELATIONS

Promotion and Press Service

External Relations

Fundraising

Event Management

Publishing Service

Excursions Service

V. Ambartsumian House-Museum

Educational and Outreach Programmes

YOUNG SCI-ENGINEERS COUNCIL, COMMITTEES

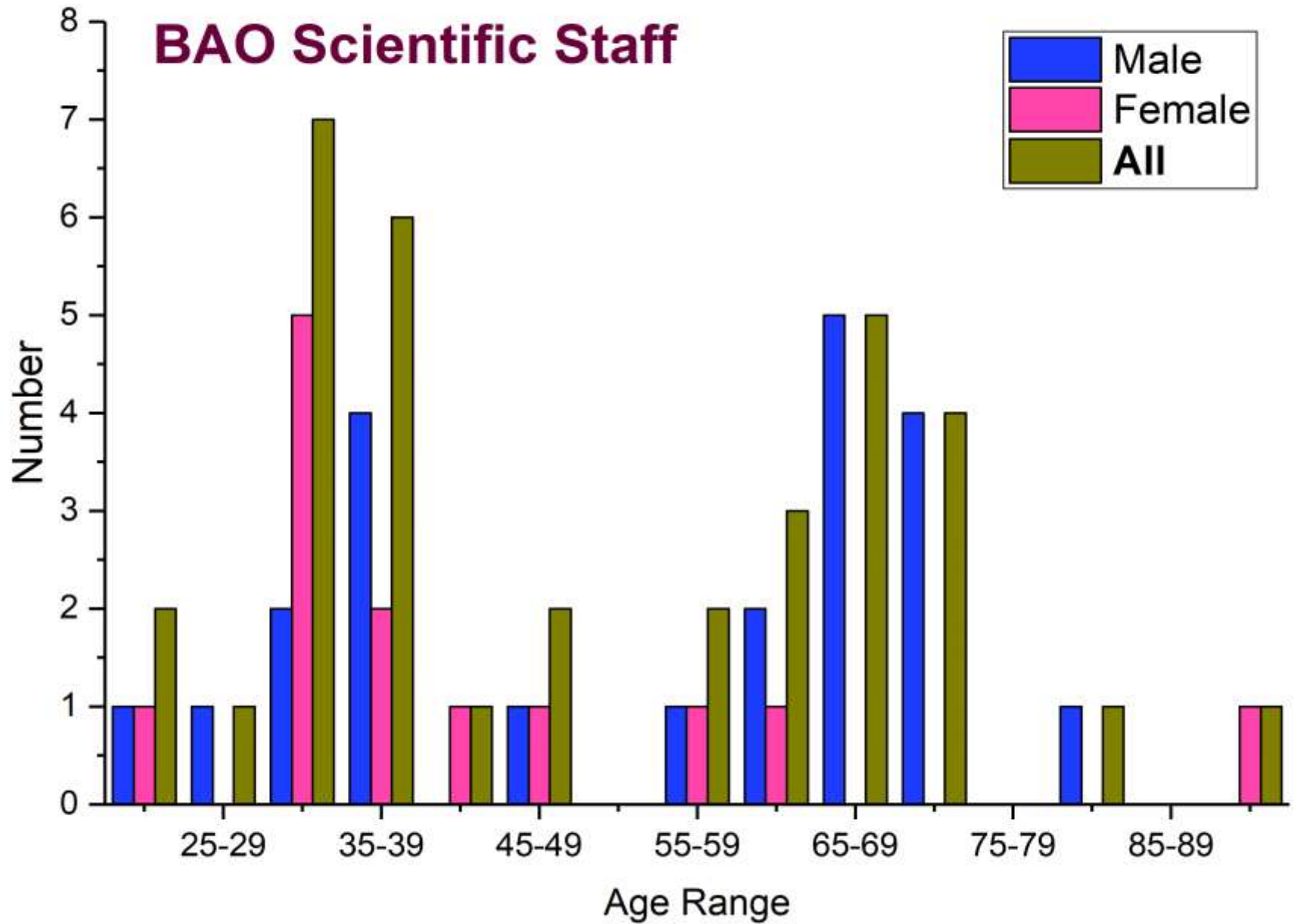
Գիտահետազոտական բաժիններ

- **Տեսական աստղաֆիզիկա** (Արթուր Նիկողոսյան / 2)
- **Բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա** (Գագիկ Տեր-Ղազարյան / 2)
- **Տիեզերական կոմպակտ օբյեկտներ և ռելյատիվիստական գրավիտացիա** (Արմեն Սեդրակյան, Գերմանիա / 1+3)
- **Աստղագիտական շրջահայություններ** (Արեգ Միքայելյան / 9)
- **Անկայուն երիտկյաններ** (Հայկ Հարությունյան / 5+1)
- **Երիտասարդ աստղային օբյեկտներ** (Տիգրան Մաղաթյան / 3)
- **Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և արտարեգակնային մոլորակներ** (Արարատ Եղիկյան / 3)
- **Ակտիվ գալակտիկաներ** (Ռուբեն Անդրեասյան / 4)
- **Պատմամշակութային աստղագիտություն** (Հայկ Մալխասյան / 3)
- *ԳՀ բաժիններից դուրս` Է. Ս. Պարսամյան*
- **Գիտական խորհրդատուներ` Ժ. Ալեյան (Ֆրա.), Տ. Արշակյան (Գեր.), Վ. Համբարյան (Գեր.), Վ. Հայրապետյան (ԱՄՆ), Գ. Իսրայելյան (Իսպ.)**

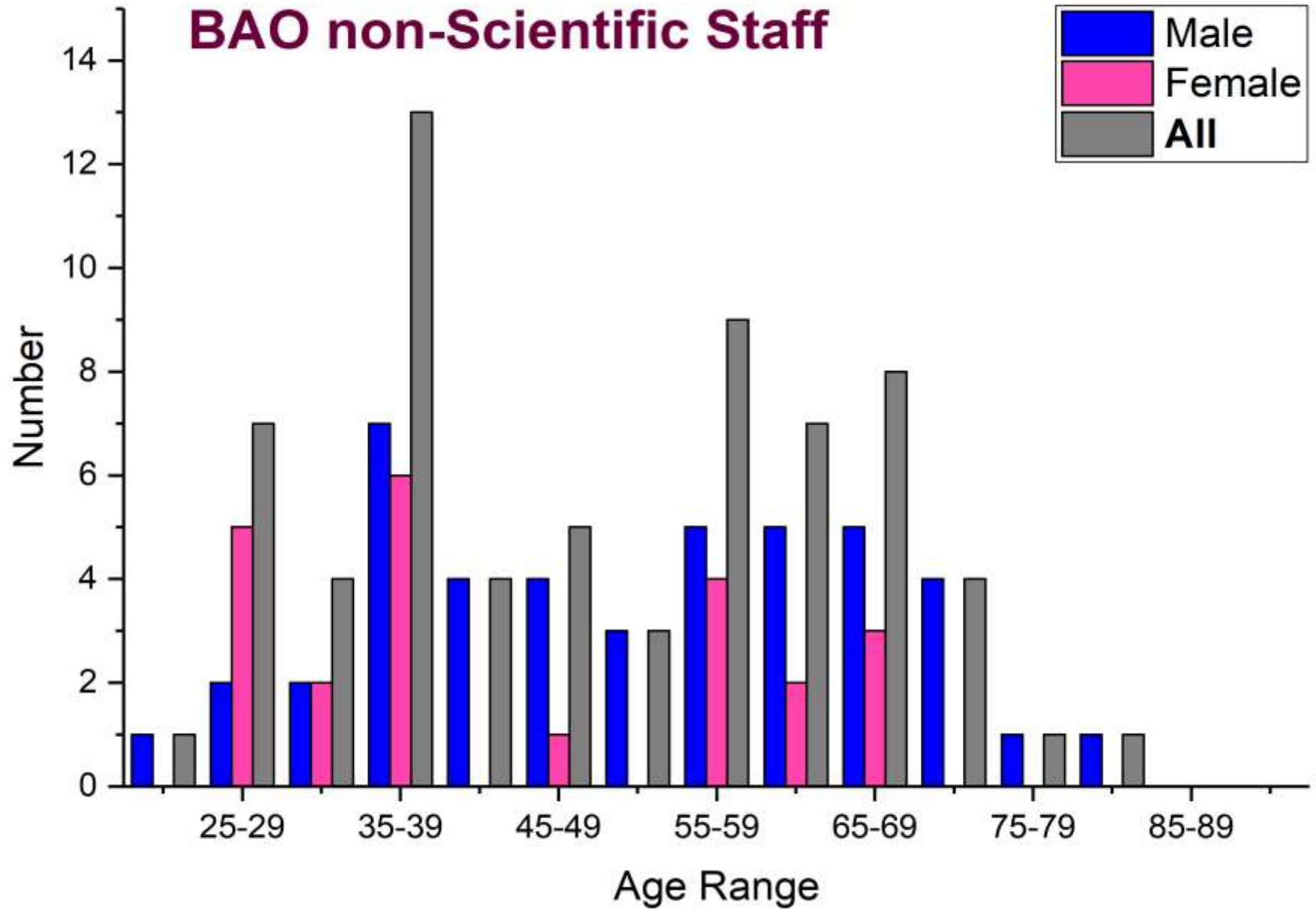
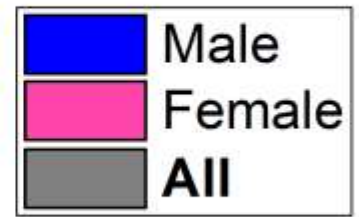
Կարդեր

Գիտաշխատողներ	35+2	գլխավոր գ. ա.	3
ՀՀ ԳԱԱ ակադ. -	գիտ. խորհրդատու	1	
ՀՀ ԳԱԱ թղթ.-անդամ	1	առաջատար գ. ա.	6
Գիտության դոկտորներ	4	ավագ գ. ա.	6
Գիտության թեկնածուներ	17	գիտաշխատող	9
Առանց գիտ. աստիճանի	13	կրտսեր գ. ա.	5
Ասպիրանտ/հայցորդ	2	ավագ լաբորանտ	5
Այլ աշխատակիցներ	67		
Գիտա-օժանդակ	5	Վարորդներ	2
Հաշվապահություն	3	Բանվորներ	7
Հանրային	9	Պահակներ	19
Ինժեներներ	7	Հավաքարարներ	6
Տեխնիկներ	6	Այլ տնտեսական	3

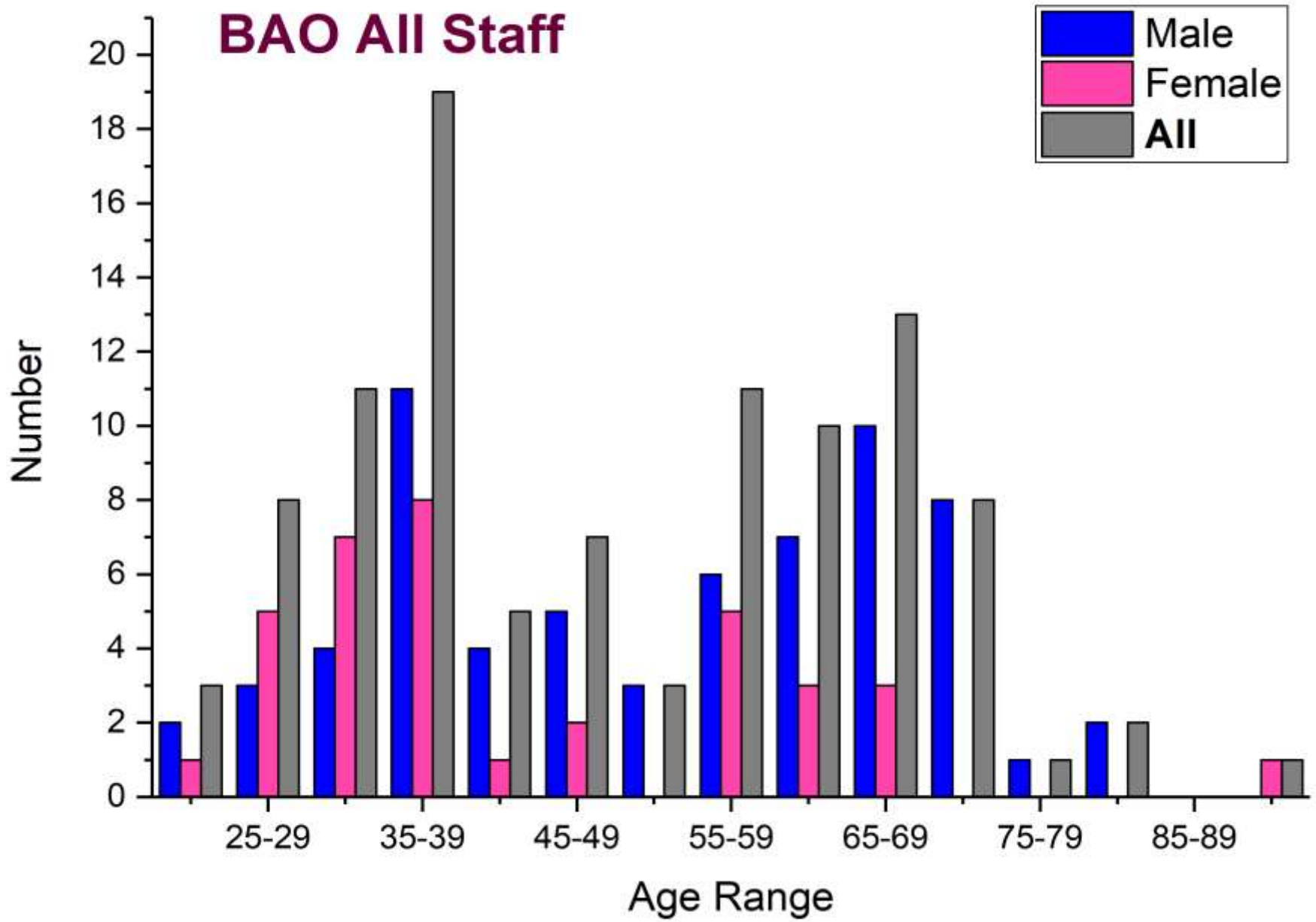
BAO Scientific Staff

BAO non-Scientific Staff

BAO All Staff

Գիտական նախագծեր, դրամաշնորհներ

2022+ ընթացիկ

ԳԿ առաջատար հետազոտությունների նախագծեր 2021-2026՝ Արեգ Միքայելյան, Ելենա Նիկողոսյան

ԳԿ թեմատիկ դրամաշնորհ 2021-2024՝ Տիգրան Մաղաքյան

ԳԿ հեռավար լաբորատորիաների հիմնադրման դրամաշնորհ 2022-2027՝ Վալերի Զամբարյան / Սաթենիկ Ղազարյան

ANSEF դրամաշնորհ 2021-2022՝ Նաիրա Ազատյան, Արեգ Միքայելյան

ANSEF դրամաշնորհ 2022-2023՝ Արեգ Միքայելյան

Ֆոլքսվագենի (VW) հիմնադրամի դրամաշնորհ՝ Արմեն Սեդրակյան

Ֆոլքսվագենի (VW) հիմնադրամի դրամաշնորհ՝ Արմեն Սեդրակյան

Ռոսկոսմոս (АИЦ) – ԲԱ՝ Հայկ Հարությունյան

ԲԱ-CAO դիտողական ծրագիր՝ Տիգրան Մովսիսյան

COST MW-Gaia 2019-2023՝ Արեգ Միքայելյան

COST Նեյտրոնային աստղեր 2019-2023՝ Արմեն Սեդրակյան

Erasmus+ Տիեզերական հետազոտություններ և տեխնոլոգիաներ

Erasmus+ Նախագծերի կառավարում

BAO RESEARCH PROJECTS 2000-2022

Research Name	Researcher	Research Type	Year/s	Funding Organization	Abbr	Status
Search and studies of luminous X-ray galaxies	Areg Mickaelian	Research grant	2022-2023	Armenian National Science and Education Fund	ANSEF	ongoing
Adv. Res. Grant 21AG-1C044: Star Forming Regions: Origin and Evolution	Elena Nikoghosyan	Research grant	2021-2026	Science Committee of the Republic of Armenia	SC RA	ongoing
Adv. Res. Grant 21AG-1C053: Revelation of Early Stages of Gal. Evolution by Means of MW Study of Active Galaxies	Areg Mickaelian	Research grant	2021-2026	Science Committee of the Republic of Armenia	SC RA	ongoing
Thematic Grant 21T-1C031: Young Stellar Objects with Extreme Outbursting Activity	Tigran Magakian	Thematic Grant	2021-2023	Science Committee of the Republic of Armenia	SC RA	ongoing
Equation of State and Composition of Proto-Neutron Stars and Merger Remnants with Hyperons	Armen Sedrakian	Research grant	2021-2023	Volkswagen Foundation	VW	ongoing
Discovery and Study of New White Dwarfs Using Gaia Accurate Astrometry	Areg Mickaelian	Research grant	2021-2022	Armenian National Science and Education Fund	ANSEF	ongoing
The Origin of the Runaway Stars in Vel OB1 Association	Naira Azatyan	Research grant	2021-2022	Armenian National Science and Education Fund	ANSEF	ongoing
Grant No. 97029: "Transport Phenomena in Dense Matter: From Neutron Star Mergers to Heavy Ion Collisions"	Armen Sedrakian	Research grant	2020-2022	Volkswagen Foundation	VW	ongoing
COST action CA18104: "Revealing the Milky Way with Gaia"	Areg Mickaelian	Research grant	2019-2023	European Cooperation in Science and Technology	COST	ongoing
COST action CA16214: "The Multi-Messenger Physics and Astrophysics of Neutron Stars"	Armen Sedrakian	Research grant	2019-2023	European Cooperation in Science and Technology	COST	ongoing
BAO-LATMOS Space Research and Technologies	Areg Mickaelian	Research grant	2019-2022	Erasmus+	Erasmus+	ongoing

Գիտական նախագծեր, դրամաշնորհներ

Առաջիկա տարիների համար

2023 – ԳԿ տարածաշրջանային ամառային դպրոց

2023 – ԳԿ գիտաժողով՝ նվիրված ՎՋ 115-ամյակին

2024 – IAU International School for Young Astronomers (ISYA)

2024 – IVOA Interoperability Meeting

2024 – IAU Communicating Astronomy with the Public (CAP)

2024 – IAU Symposium *“Astronomy in the Crossroads of Inter- and Multi-Disciplinary Sciences”*

202? – Shaw-OAE Workshop

Հորիզոն Եվրոպա (Horizon Europe)

Cooperation in Science and Technology (COST)

Վիշեգրադ հիմնադրամ

Erasmus+

Հայկական ազգային գիտական և կրթական հիմնադրամ (ANSEF)

Հայ-ռուսական համագործակցություն

Տեսական աստղաֆիզիկա

(Ֆմգդ Արթուր Նիկողոսյան / 2)

- ճառագայթման տեղափոխման տեսության կարևորագույն բնագավառներից մեկում, որը վերաբերվում է սպեկտրալ գծերի բնութագրերի ժամանակային փոփոխություններին, երբ միջավայրը լուսավորվում է էներգիայի ներքին կամ արտաքին ոչ ստացիոնար աղբյուրների կողմից, զարգացվել է նշված դասին պատկանող ինդիքների լուծման մեթոդ, որը հիմնված է որոնվող ֆիզիկական մեծությունների Նեյմանի շարքի վերլուծությունների կառուցման վրա:
- Առաջարկվել և կիրառվել է Նոր աստղերի համար Պուլասոնի կոտորակային օրենքը բնկվող օբյեկտների վիճակագրությունում: Պուլասոնի կոտորակային օրենքը սկզբունքորեն Նոր հնարավորություններ է տալիս նշված բնագավառում, մասնավորապես, թույլ է տալիս հետազոտել ֆիզիկական «հիշողություն» ունեցող բնկումային պրոցեսները:

Բարձր Էներգիաների աստղաֆիզիկա

(Ֆմգդ Գագիկ Տեր-Ղազարյան / 2)

- «Սև խոռոչների միկրոսկոպիկական տեսության» շրջանակներում հետազոտվել է 137 «միջին զանգվածով սև խոռոչների» աճի գործընթացը: Օգտագործելով այդ մարմինների նախապես մոդելավորված ներքին կառուցվածքը և հաշված ինտեգրալ բնութագրիչները, հաշվվել է դրանց «սերմնային» վիճակների զանգվածները, կարմիր շեղումները և աճի ժամանակահատվածները:
- Սահմանվել և հաշվվել է աստղագիտական մարմնի հեռանալու «կինետիկական» արագությունը, ինչը մարմնի կարմիր շեղման ցանկացած արժեքի դեպքում մշտապես մնում է փոքր վակուումում լույսի տարածման արագությունից:
- Սահմանվել և հաշվվել է փորձնական մասնիկի «հարաբերական արագությունը» դիտորդի նկատմամբ կամայական պսևդո-Ռիմանյան տարածության համար, ինչը 1915թ.-ից մինչ օրս չլուծված կարևորագույն խնդիր էր մնում «Ընդհանուր հարաբերականության տեսության» մեջ:

Տիեզերական կոմպակտ օբյեկտներ Ժ ռելյատիվիստական գրավիտացիա

(Ֆմգդ Արմեն Սեդրակյան (Գերմանիա) / 1+3)

- Ստացվել է տաք գերխիտ աստղերում հիպերոնային նյութի բաղադրությունը և վիճակի հավասարումը դելտա-ռեզոնանսների առկայության դեպքում: Դրա հիման վրա հաշվվել են աստղերի մոդելներ:
- Պնահատվել են միաձուլվող կրկնակի նեյտրոնային աստղերում որքան նյութի մաժուցիկությունը և դիսիպացիան:
- Հաշվվել են NJL մոդելով նկարագրվող տաք քվարկային նյութի 2-րդ կարգի տեղափոխման գործակիցները (մաժուցիկության ռելաքսացիոն ժամանակները) Կուբոյի բանաձևերով:
- Հաշվվել է նեյտրոնային աստղի ներքին պատյանում նյութի էլեկտրահաղորդականության գործակիցը բարձր ջերմաստիճաններում և մագնիսական դաշտերի առկայությամբ:

Աստղագիտական շրջահայուլթյուններ (Ֆմգթ Արեգ Միթայեյան / 9)

- Ստեղծվել է Mrk գալակտիկաների տվյալների շտեմարան: Տրված են Mrk ցուցակները, բաշխումը երկնքում, գրականություն և առանձին օբյեկտների էջերը՝ DSS1/DSS2, DFBS, NED, SDSS և այլ տեղեկատվություն:
- Մշակվել և ստեղծվել է ակտիվ գալակտիկաների (AGN և SBG) Em սպեկտրների հիման վրա նուրբ դասակարգման սխեմա: Ներմուծվել են BLQ ենթադասեր, NLQ և դրանց ենթադասեր, NLS1 ենթադասեր, Composite ենթադասեր:
- 40 HH և YSO օբյեկտների համար կատարվել են Gaia EDR3 և TESS հիման վրա մանրամասն հետազոտություններ:
- DFBS-ից հայտնաբերվել են մեծ թվով նոր C-CH, C-N աստղեր, առաջին անհասանալի թզուկը (dC) ($r=185\text{pc}$) DFBS-ից: Հայտնաբերվել են մեծ թվով նոր M թզուկներ:
- Հայտնաբերվել են մեծ թվով նոր կրկնակի և եռակի համակարգեր, M թզուկ + WD, M թզուկ + M թզուկ և այլն:

Անկայուն երփույթներ

(Ֆմգթ Չայկ Չարությունյան / 5+1)

- ԵԿ դիտումների տվյալների հիման վրա իրականացվել է միջաստղային միջավայրի և աստղային բնակչության մանրակրկիտ ուսումնասիրությունն աստղառաջացման տիրույթներում: Եզրից մինչև կենտրոն ջրածնի սյունակային խտությունը ($N(H_2)$) փոփոխվում է $3.0-5.5 \times 10^{23} \text{ սմ}^{-2}$, իսկ փոշու ջերմաստիճանը՝ 45-19 Կ: Աստղառաջացման տիրույթները ֆիզիկապես կապված են համեմատաբար սառը (19 K) փոշու կամուրջով: Երկու տիրույթում հայտնաբերվել է 518 YSO:
- Քննարկվել է մուլթ Էներգիայի ազդեցությունը բարիոնային նյութի վրա և ցույց է տրվել, որ այդ փոխազդեցության հետևանքով տեղի է ունենում բոլոր բարիոնային օբյեկտների ու դրանց համակարգերի Էներգիայի և զանգվածի ավելացում: Այսպիսով վերանում է այն տեսական արգելքը, որ դրվում էր «Բյուրականյան մոտեցման» վրա մեծ զանգվածով գերխիտ նյութի անհրաժեշտության պատճառով:

Երիտասարդ աստղային օբյեկտներ

(Ֆմգդ Տիգրան Մաղաթյան / 3)

- ՌԴ 6մ աստղադիտակով կատարվել է PV Cep երիտասարդ աստղի հետ կապված արտահոսքի մանրակրկիտ կինեմատիկ հետազոտությունն սկանող ՏՊ ինտերֆերոմետրի օգնությամբ: Մանրակրկիտ ուսումնասիրվել է աստղից արտանետվող հոսքը և որոշվել են առանձին խտացումների PM և r_v :
- Իրականացվել են Mon R1 աստղասփյուռնի դիտումներ Կովկասյան 2,5մ աստղադիտակի միջոցով մոտակա ԵԿ տիրույթում և հայտնաբերվել են մոլեկուլային ջրածնի 4 նոր հոսքեր: Պարզվել է, որ Mon R1 աստղասփյուռնը պարունակում է առնվազն 11 հեռավոր ԵԿ աղբյուրների սեղմ կույտ:
- ԲԱ 1մ աստղադիտակով շարունակվում է HH հոսքերի նոր շրջահայտությունը (Byurakan Narrow Band Imaging Survey, BNBIS): Դիտվել է Mon R2 հայտնի SF տիրույթը, որի հարավային մասում հայտնաբերվել է երկար կորածև HH հոսք: Հոսքի կինեմատիկան հաստատում է նրա երկբևեռ բնույթը: Հայտնաբերվել է նաև մոլեկուլային արտանետում:

Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և արտարեգակնային մոլորակներ

(Ֆմգդ Արարատ Եղիկյան / 3)

- Տեղադրելով մեծ զանգվածով աստղերի համար զանգվածի ներբեռման արագությունների շառավղային բաշխվածությունները զանգվածը և իմպուլսը նկարագրող հավասարումներում, ստացվել է սֆերիկ-սիմետրիկ դեպքում երկու սովորական դիֆերենցիալ հավասարումների համակարգ, որոնց թվային լուծումը տալիս է աստղաառաջացման մերձակայքում խտության և արագության շառավղային վարքագծերը:
- Ուսումնասիրվել են Չերշելի աստղադիտակի PACS դիտումների [CII] $158\mu\text{m}$ առաքման գծերի պրոֆիլները 379 գալակտիկաների համար: Առաքման գծերի լայնությունները համեմատվել են [CII], NIR $1.6\mu\text{m}$ և MIR $22\mu\text{m}$ լուսատվությունների հետ՝ հետազոտելով դրանց և արագությունների բաշխվածության առնչությունը:

Ակտիվ գալակտիկաներ

(Ֆմգթ Ռուբեն Անդրեասյան / 4

- 180 բարախիչների և ավելի քան 2000 արտագալ. ռադիո աղբյուրների ֆարադեյի պտույտի տվյալները օգտագործվել են մագն. դաշտի ուսումնասիրության համար $40^\circ < l < 70^\circ$ գալ. երկայնության ուղղությամբ, որն ընդգրկում է Sgr պարուրաթևի տիրույթը: Գալ.-ի N կիսագնդի խիստ համասեռ մագն. դաշտն ուղղված է դեպի Արեգակը, իսկ S մագն. դաշտը՝ հակառակ:
- Ուսումնասիրվել են Sdm տիպի SBS1001+555-ի կենտրոնական մասում գտնվող "A" HII-տիրույթի համար ՌԴ 6մ դիտակով ստացված 3D սպեկտրային տվյալները: Բացի, առավել ինտենսիվ ջրածնի H α գծի, ճառագայթում է գրանցվել HeI 7065 և [NII]6548,6583, [SII]6716,6731, [Ar]7136 արգելված գծերում:
- 1a տիպի ԳՆ հիման վրա ուսումնասիրվել է Տիեզերքի վարքը մինչև $z=1.5$: Պարզվել է, որ Տիեզերքի արագացումով ընդարձակման վարկածը վիճ. սխալի հետևանք է: Ցույց է տրվել, որ Տիեզերքը հարթ է, Տիեզերքում կա միայն գրավիտացիոն նյութ և Տիեզերքի ընդարձակումը դանդաղեցումով է:

Պատմամշակութային աստղագիտություն

(ԲԳԹ Հայկ Մալխասյան / 3)

- Չորաց Քարեր հուշարձանի տեղագնությունը բացահայտվել էն աստղագիտական նշանակության թվով 4 դիտահարթակ սալաքարեր և մեկ նստահարթակ, ինչպես նաև, հատուկ դիտողական անկյուններ ունեցող 5 վեմեր (մեգալիթներ): Կատարված է նաև թվով 2 անկյունավոր վեմերի վերլուծությունը: Ընդհանուր առմամբ բացահայտվել են սերտ առնչություններ հայկական հնագույն օրացուցային-կրոնածիսական մշակույթի և Չորաց Քարեր հուշարձանի միջև: Մասնավորապես հստակ է դառնում հուշարձանի կապը Հայոց Նախահայկյան օրացույցի հետ: Այսպիսով ուրվագծվում է հուշարձանի բազմաշերտ լինելու իրողությունը: Ըստ ստացված արդյունքների այդ շերտերը վերաբերում են Ք.ա. 9000, 5800 և 2341 թվականներին, և որ առանձնահատուկ նշելի է, այդ ամբողջ ընթացքում հուշարձանը շահագործել են միևնույն մշակույթի կրողները:

Հրապարակումներ

Մենագրություններ, դասագրքեր – 0

Астрофизика/Astrophysics – Vol. 65, Issues 1-3: 5 papers

ԲԱ հաղորդումներ (ComBAO) – Vol. 69, Issue 1: 10 papers

ԲԱ հաղորդումներ (ComBAO) – Vol. 69, Issue 2: 18 papers

Այլ գրախոսվող ամսագրեր – MNRAS (5), PASA (1), European Phys. J. (2), Annals of Physics (1), Particles (1), Gravitation and Cosmology (1), Open Astronomy (1), ПАЖ (1)

Proceedings of Meetings – VAK-2021 (3) + 2

Էլ. կատալոգներ / Electronic Catalogs – 1

Նախատիպեր, այլ / Preprints, other papers –

Ամփոփագրեր / Abstracts – EAS (6), IAU GA (6), 2

Գիտահանրամատչելի հոդվածներ –

Ամսագիր	IF	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ընդ.	Տարեկան միջինը
	2021								
PASA	6.510	0	0	1	0	1	1	3	0.50
A&A	6.240	1	1	3	1	2	0	8	1.33
PhysRev D	5.407	0	2	2	0	1	0	5	0.83
MNRAS	5.235	1	2	3	3	2	5	16	2.67
FrA&SS	4.055	0	0	0	0	1	0	1	0.17
Icarus	3.657	0	0	1	0	0	0	1	0.17
Particles	3.467	0	0	0	1	0	1	2	0.33
EPJ A	3.043	0	0	0	0	0	2	2	0.33
Universe	2.813	0	0	0	0	1	0	1	0.17
A&C	2.780	1	1	0	0	1	0	3	0.50
Annales of Physics	2.730	0	0	0	0	0	1	1	0.17
IJMP D	2.547	0	1	0	0	0	0	1	0.17
New Astronomy	2.096	0	1	0	0	0	0	1	0.17
Ap&SS	1.909	0	1	1	0	1	0	3	0.50
Other intern. journals		12	11	4	6	6	3	42	6.33
Астрофизика / Ap	0.673	10	8	10	8	9	5	50	8.33
ComBAO	0.000	11	30	14	26	33	28	142	23.67
Other local journals		1	0	1	2	4	2	10	1.67
Ընդամենը միջազգային		15	20	15	11	16	13	90	15.00
Ընդամենը տեղական		22	38	25	36	46	35	202	33.67
Ընդամենը ամսագրեր		37	58	40	47	62	48	292	48.67
Proc. of Meetings		39	1	13	7	3	5	68	11.33
Electronic Catalogs		4	3	10	1	4	1	23	3.83
Papers in Books		0	2	2	0	26	0	30	5.00
Books & Booklets		2	0	6	1	1	0	10	1.67
Theses		0	0	1	2	2	0	5	0.83
Other		3	2	2	1	9	14	31	5.17
Ընդամենը այլ		48	8	34	12	45	20	167	27.83
Բոլոր հրատարակումները		85	66	74	59	107	68	459	76.50

«ԲԱ հաղորդումներ»

Վիկտոր Չամբարձումյան, 1946-1991, 63 հատոր

- Թեմաները՝ աստղագիտություն, աստղաֆիզիկա +
- Տպագրման հաճախականությունը, լեզուն, ձևաչափը՝ տարեկան 1-2, առցանց, անգլերեն: Շարունակել հատորների համարակալումը
- Խմբագրական կազմը՝ Հայկ Հարությունյան՝ գլխավոր խմբագիր, Տիգրան Մաղաթյան՝ գլխավոր խմբագրի տեղակալ, Ելենա Նիկողոսյան՝ պատասխանատու քարտուղար, Արեգ Միքայելյան, Հովհաննես Պիկիչյան, Գագիկ Տեր-Ղազարյան
- Գրախոսությունը՝ տեղական, ազդեցության գործակիցը՝ ԱԳ, 3 տարուց հետո, DOI
- ADS, այլ միջազգային տվյալների շտեմարաններ
- Համացանցային կայքէջ, նախկին բոլոր հատորները և համարները, խմբագրական կազմը, ընդունվող հոդվածների բնույթը, կանոններ հեղինակների համար, ևն
- Տարեկան՝ 1 հատոր, 2 համար (հունիս և դեկտեմբեր)
- 2022թ. – 69-1 11 հոդված, 69-2՝ 18 հոդված

«Աստղաֆիզիկա»

- Խմբագրական կազմը՝ Արթուր Նիկողոսյան՝ գլխավոր խմբագիր, Յայկ Յարուբյունյան՝ գլխավոր խմբագրի տեղակալ, Աշոտ Յակոբյան՝ պատասխանատու քարտուղար, Տիգրան Մաղաթյան, Արեգ Միքայելյան, Էլմա Պարսամյան, Գագիկ Տեր-Ղազարյան և այլք
- Ազդեցության գործակիցը՝ ԱԳ 0.673, DOI
- Scopus, WOS, ADS, այլ միջազգային տվյալների շտեմարաններ
- Տարեկան՝ 1 հատոր, 4 համար (փետր., մայիս, օգոստոս, նոյեմբեր)
- 2022թ. – 65-1 1 հոդված, 65-2՝ 3 հոդված, 65-3՝ հոդված, 65-4՝ 0 հոդված

2013-2022

2013 – 17, 2014 – 16, 2015 – 7, 2016 – 10, 2017 – 10,
2018 – 8, 2019 – 10, 2020 – 8, 2021 – 9, 2022 – 5

Հրապարակումներ

Հոդվածներ գրախոսվող ամսագրերում – $13+35 = 48$

Գիտաժողովների նյութերում – 5

Էլ. կատալոգներ – 1

Այլ հրապարակումներ - 14

Ընդամենը – 68

Գումարային IF – 51.664

Միջինը մեկ գիտաշխատողի հաշվարկով – 1.37 (գրախոսվող հոդված, 2021 - 1.77, 2020 - 1.34, 2019 - 1.05, 2018 - 1.45, 2017 - 0.90), 1.94 (ընդամենը)

Գրախոսվող հոդվածներ ունեցող գիտաշխատողների թիվը – 28 (80 %), ԱԳ ունեցող ամսագրերում (%)

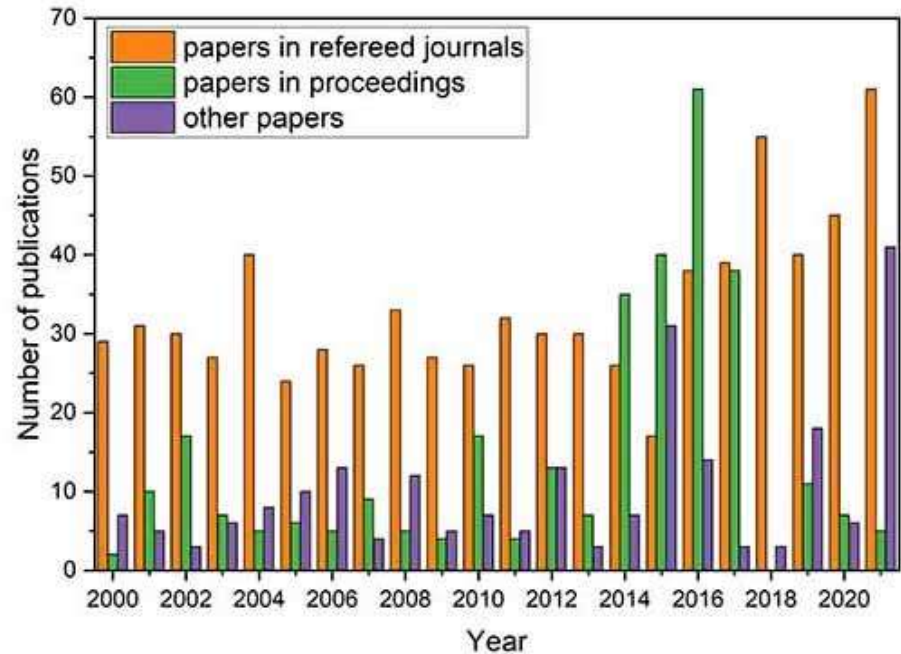
Հոդված չունեցող՝ 4 ավագ սերնդից, 3 երիտասարդ

PUBLICATIONS BY THE BYURAKAN OBSERVATORY ASTRONOMERS IN 1946-2022

The publication lists are given according to the **ADS database**, however *Astrofizika* and *Astrophysics* (English translation of *Astrofizika*) have been merged, as well as Russian journals *Астрон. Ж. / Astron. Reports* and *Письма в Астрон. Ж. / Astron. Letters*. E-prints have been removed if later published in journals. Also, abstracts of papers presented in meetings have been removed if later published in proceedings. In addition, some publications absent in ADS have been added.

During the last 77 years (1946-2022), 162 Byurakan astronomers have published **3899 papers** (yearly 50.64 in average), including **2815 papers** (yearly 36.56 in average) in **124 refereed journals** (including *ApJ*, *AJ*, *A&A*, *MNRAS*, *ApSS*, *Astronomische Nachrichten*, *Astrophysics*, etc.), **642 papers in proceedings of 256 meetings** (including 214 in IAU symposia and colloquia and a few others at IAU GA Joint Discussions and Special Sessions), **89 electronic catalogs**, **97 books**, 5 e-prints, 100 abstracts, 55 papers in books, and 95 other papers. The year 1984 was the most productive with 85 papers in refereed journals. However, by the total number of papers 2016 was the best: 117 publications, including 39 in refereed journals.

Figure on the right: *Distribution of the number of publications by BAO authors during 2000-2020. Papers in refereed journals, proceedings of meetings, and others are given separately.*

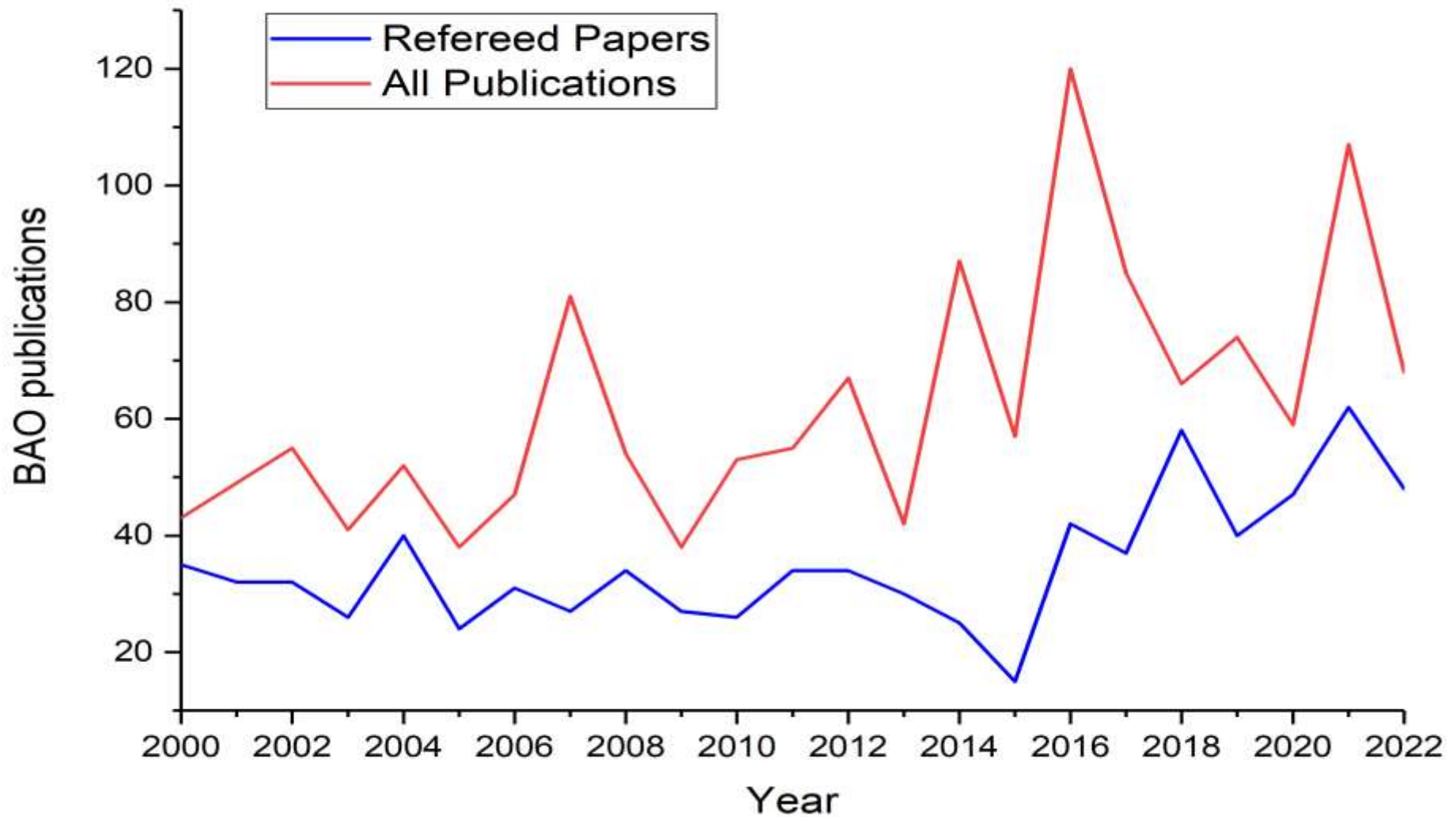

Select the papers to export.

Export text

Export BibTeX

ԲԱ 2000-2022թթ. հրապարակումները

Մասնակցություն գիտաժողովների փ դպրոցների

Pharos-2022, 16-19.05.2022, Universita di Roma La Sapienza, Rome, Italy – Arus Harutyunyan

Math. Conference "Complex Geometry", 06-10.06.2022, BAO, Armenia – Areg Mickaelian

From Stars to Galaxies II, 20-24.06.2022, Chalmers University, Gothenburg (Sweden) – Elena Nikoghosyan, Naira Azatyan

EAS Annual Meeting, .06-.07.2022, Valencia, Spain – Areg Mickaelian, Elena, Naira Azatyan, Gor, Anahit, Hasmik, Satenik

A&A BoD meeting, 07.07.2022, Yerevan, Armenia – Areg Mickaelian

IAU GA XXXI, 02-11.08.2022, Busan, South Korea – Areg Mickaelian, Naira Azatyan, Gor Mikayelyan, Hayk Abrahamyan

SS&T, 19-23.09.2022, Byurakan, Armenia – Areg Mickaelian, Haik Harutyunian, Elena Nikoghosyan, Ararat Yeghikyan, Kamo Gigoyan, et al.

Հայ-ռուս. մաթ. միջազգային կոնֆերանս, 19-23.09.2022, Ծաղկաձոր, ՀՀ – H. Pikichian
.09.2022, Crimea, Ukraine/Russia - Tigran Magakian, Tigran Movsessian

Համահայկական գիտաժողով, 27.09-01.10.2022, Վանաձորի տեխն. կենտրոն, Վանաձոր, ՀՀ – A. Mickaelian, Elena Nikoghosyan, Naira Azatyan, Anahit Samsonyan, Derenik Andreasyan

Современ. звездная астрон., 07-11.11.2022, Kislovodsk, Russia – T. Magakian, T. Movsessian

Astronomy Forum 2022, .11.2022, Valencia, Spain – Areg Mickaelian

Aerospace Forum 2022, .11.2022, Valencia, Spain – Areg Mickaelian

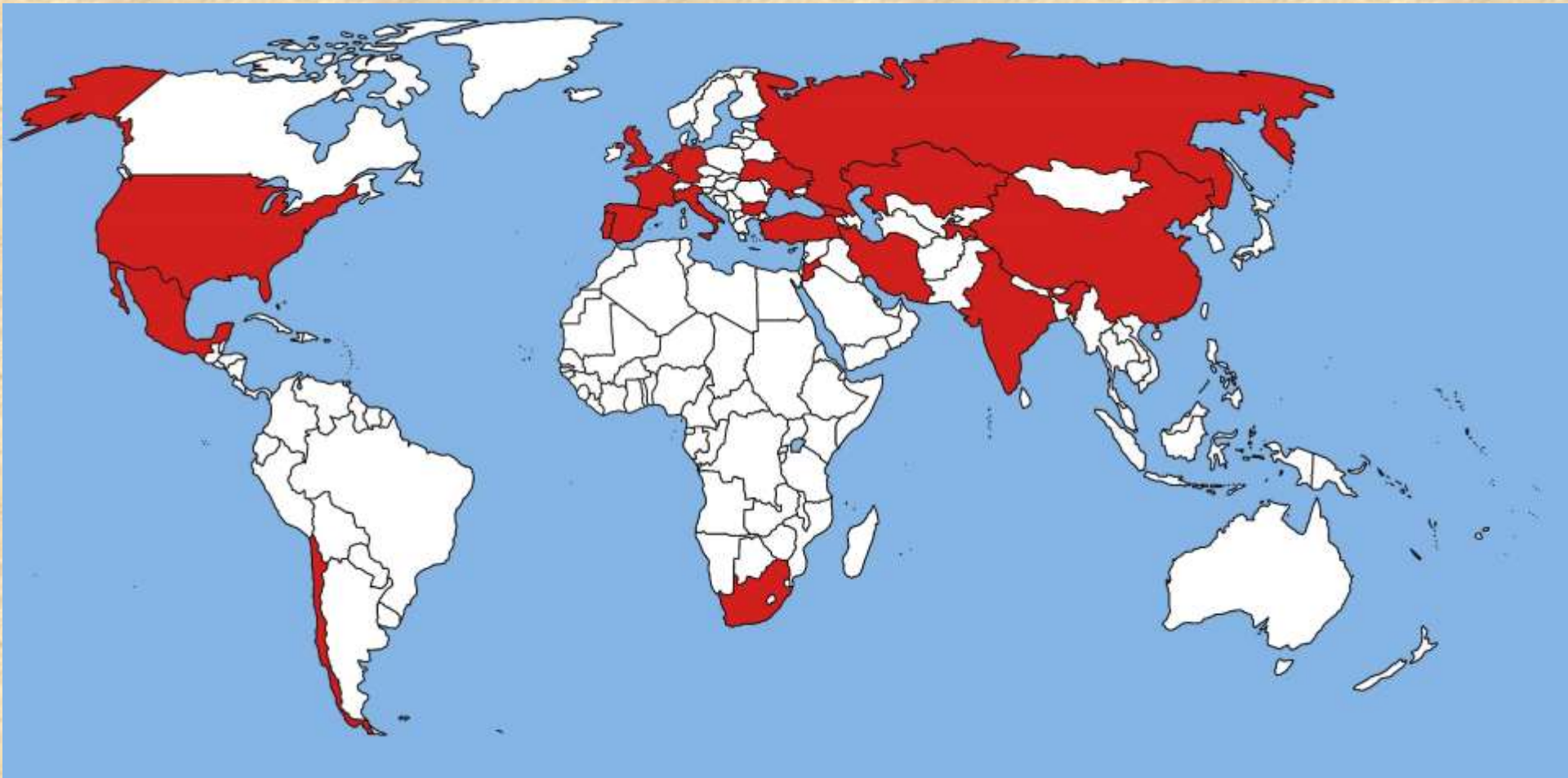
The Interstellar Shocks School, Les Houches, France – Hasmik Andreasyan

8BISS, Byurakan, Armenia – Naira Azatyan, Gor Mikayelyan, et al.

IRAM school, Grenoble, France – Derenik Andreasyan

Միջազգային համագործակցություն

23 պետություն

Համագործակցություններ, պայմանագրեր

ԲԱ – CAO պայմանագիր՝ աստղադիտակներ, դիտումներ և այլն

ԲԱ – CAO – Սանտյագո դե Կոմպոստելա՝ սպեկլ-ինտերֆերոմետրիա

ԲԱ – ГАИШ, Մոսկվայի պետական համալսարան, Ռուսաստան

ԲԱ – ИНАСАН, Մոսկվա, Ռուսաստան

ԲԱ – ИКИ պայմանագիր՝ գամմա-բարստերներ

ԲԱ – Ռոսկոսմոս՝ տիեզերական անվտանգության ոլորտում

ԲԱ – Ստ. Պետերբուրգի պետական համալսարան

ԲԱ – Հայ-ռուս. համալս. – Ստ. Պետերբուրգի պոլիտեխ. համալս.

ԲԱ – ՄԱՄ՝ Հարավ-Արևմտյան և Կենտրոնական Ասիայի ԱՉՏԳ

Հայ-գերմանական (SCS-BMBF)՝ Արեգ Միքայելյան – ՀՎԱ-GAVO

ԲԱ – IAP (Միշել Դենեֆելդ) – Գայա փոփոխական աստղեր

ԲԱ – Վարշավայի համալսարան՝ Գայա անցողիկ աղբյուրներ

COST MW-Gaia՝ Արեգ Միքայելյան – Ծիր Կաթնի ուսումնասիրություն

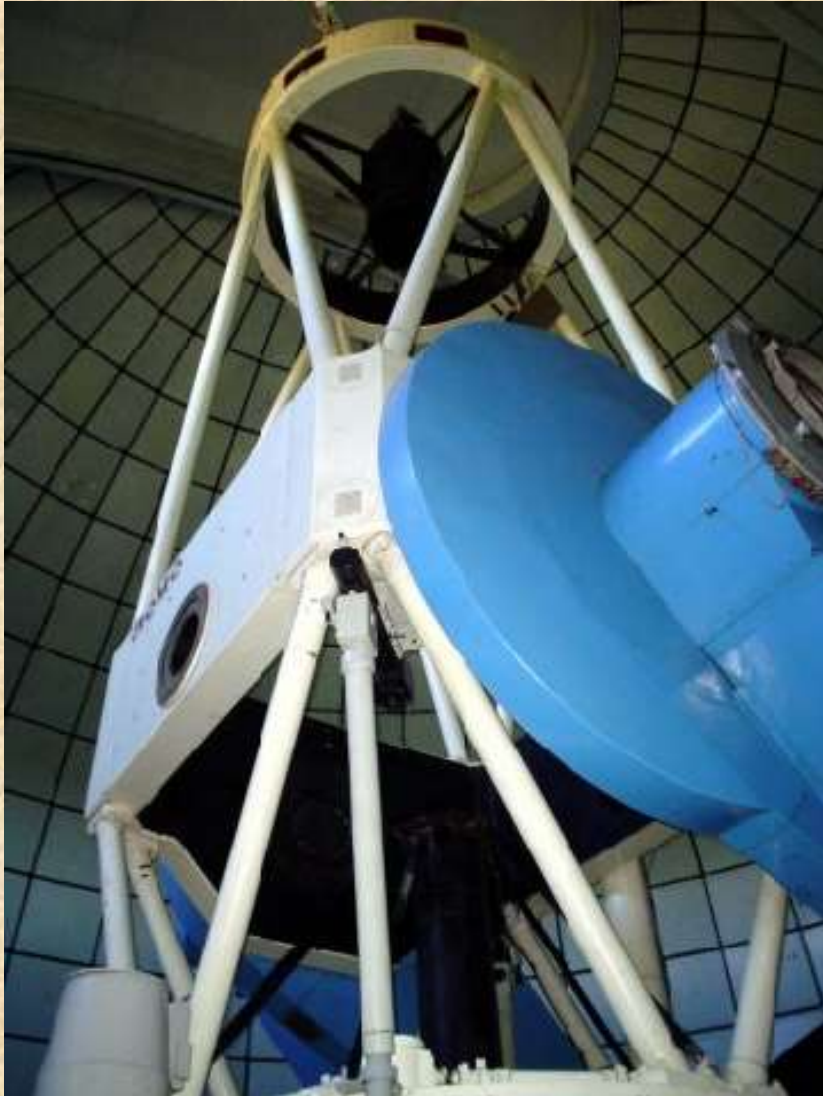
ԲԱ-ԻԱՊԻ աստղաինֆորմատիկայի ոլորտում

ԲԱ – ՀՀ համալսարաններ՝ պրակտիկա և այլն

Կապը ՀՀ համալսարանների հետ

1. **Երջանի պետական համալսարան (ԵՊՀ)**, Ֆիզիկայի ֆակուլտետ – գիտական համագործակց. ակտիվ գալակտիկաների թեմայով, համատեղ գիտաժողովներ, դասավանդում ԲԱ գիտն. կողմից, գիտ. կադրերի պատրաստում, թեմաների ղեկավարում, ԲԱ ուս. պրակտիկա:
2. **Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարան (ՀԱՊՀ)** – աստղագիտ. սարքաշինություն, ինժեներական կադրերի պատրաստում, ուսանողների պրակտիկա:
3. **Հայ-ռուսական (սլավոնական) համալսարան (ՀՌՀ)** – դասավանդում ԲԱ գիտնականների կողմից, գիտական կադրերի պատրաստում, եռակողմ համաձայնագիր Սանկտ Պետերբուրգի Պետրոս Մեծի անվան պոլիտեխնիկական համալսարանի հետ:
4. **Խաչատուր Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալս. (ՀՊՄՀ)** – աստղագիտ. կրթություն, լավագույն կադրերի ներգրավում գիտ. հետազոտ. մեջ:
5. **Ճարտարապետության Կառուցարարության Հայաստանի ազգային համալս. (ՃՀԱՀ)** – Չորաց Քարեր հնագույն աստղագիտ. վայրի չափագրում և ուսումնասիրություն:
6. **Վալերի Բրյուսովի անվան Երջանի պետական լեզվաբանական համալս. (ԵՊԼՀ)** – աստղագիտ. գիտելիքները հայկական բանահյուսության մեջ, ուսանողական պրակտիկա:
7. **Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան (ՀՖՀ)** – աստղաինֆորմատիկայի մասնագետների պատրաստում:
8. **Հայաստանի եվրոպական համալս. (ՀԵՀ)** – դասավանդում ԲԱ գիտնականների կողմից:
9. **Հայաստանի տուրիզմի ինստիտուտ (ՀՏԻ)**, Ռուսաստանի Տուրիզմի միջազգային ակադեմիայի մասնաճյուղ – գիտ. տուրիզմ, գիտական տուրիզմի ամբիոնի հիմնադրում:
10. **ՀՀ ԳԱԱ գիտակրթական միջազգային կենտրոն (ԳԿՄԿ)** – նախապատրաստական փուլում Է:

2.6մ աստղադիտակ

- **SCORPIO**

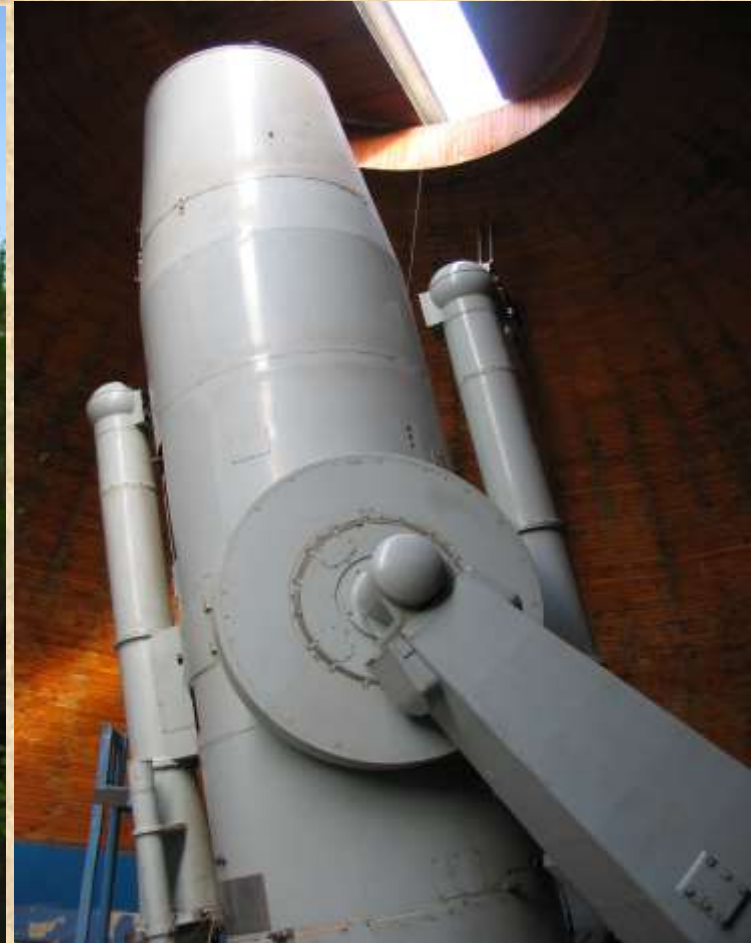
Spectral Camera with Optical Reducer for Photometrical and Interferometric Observations

- **ՎԱԳՐ**

Բազմաբիր սպեկտրագիր (TIGER տիպի)

- **Սպեկլ-
ինտերֆերոմետր**

Շմիդտի համակարգի 1մ աստղադիտակ (102/132/213)

1մ Շմիդտի աստղադիտակ

Դիտումներ BNBIS շրջահայուլթյան շրջանակներում: Ընդամենը՝ **18 գիշեր**:

Դիտումների արդյունքներով գիտական հոդվածներ.

1. Grokhovskaya, A.; Dodonov, S. N.; Movsessian, T. A.; Kotov, S. S., 2022, MNRAS, Vol. 513, Issue 4, pp. 5973-5987
2. Movsessian, T. A.; Magakian, T. Yu.; Andriasyan, H. R., 2022, Astrophysics, Vol. 65, Issue 2, pp. 193-202
3. Magakian, T. Yu.; Tatarnikov, A. M.; Movsessian, T. A.; Andriasyan, H. R., 2022, MNRAS, 510, Issue 2, pp. 2139-2146
4. Каталог квазаров, созданный по результатам среднеполосного фотометрического обзора на 1-м телескопе Шмидта, С.С. Котов, С.Н. Додонов, Т.А. Мовсесян, А.А. Гроховская, 2022, ПАЖ, Vol. 48, 8, 535
5. The optical and infrared study of an active star-formation region in the southern part of Mon R2, Movsessian T.A., Magakian T.Yu., Bally, Moiseev, A.V., Andriasyan H.R., Acta Astrophysica Taurica, 2022 (accepted)
6. New Herbig-Haro knots, associated with IRAS sources, T.Yu.Magakian, T.A. Movsessian, B.Reipurth, H.R.Andriasyan, 2022, Acta Astr. Taurica, 2022 (acc.)

Աստղաինֆորմատիկայի բաժին

Բաժնի ղեկավար. **Գոռ Միքայելյան**

Բաժնի կազմը. Հասմիկ Մելքոնյան, Դերենիկ Անդրեասյան, Արշալույս Անդրեասյան

Գործունեություն.

- Համակարգչային ցանց, համացանց, ԲԱ համացանցային կայքէջ,
- Գիտական գրադարանի թվայնացում, դիտողական արխիվի թվայնացում,
- Հայկական վիրտուալ աստղադիտարան,
- Հաշվողական աստղաֆիզիկա, աստղավիճակագրություն, մոդելավորում, անիմացիաներ, սիմուլյացիաներ, պատկերավորում, լաբորատոր աստղաֆիզիկա, այլ խնդիրներ

Կարևորագույն արդյունքներ.

Վիրտուալ աստղադիտարանների հայ-գերմանական ծրագիրը` DFBS սպեկտրների առցանց ծառայությունը: ՀՀ ԳԱԱ ԻԱՊԻ հետ համագործակցությունը:

Կիրառական աստղագիտության կենտրոն

Կենտրոնի ղեկավար. **Յայկ Յարությունյան**

Կենտրոնի կազմը. **Ելենա Նիկողոսյան**, Նաիրա Ազատյան, Գուրգեն Պարոնյան, Անահիտ Սամսոնյան, Դերենիկ Անդրեասյան, Անդրանիկ Սուքիասյան, Վարդուհի Մկրտչյան, Սուրեն Խաչատրյան

Համատեղ հայ-ռուսական կայանում 245 դիտողական գիշերների ընթացքում ընդհանուր առմամբ կատարվել են 500,000 չափումներ և վերականգնվել է 570 ուղեծիր արհեստական արբանյակների համար

Այլ գործունեություն. շինարարական և վերանորոգման աշխատանքներ

Գիտաժողովներ Դ ամառային դպրոցներ

2022

Եվր. «Աստղագիտություն և աստղաֆիզիկա» (A&A) հանդեսի տնօրենների խորհրդի նիստ
8-րդ բյուրականյան միջազգային ամառային դպրոց (8BISS)
Միջազգային գիտաժողով «Տիեզերական հետազոտություններ և տեխնոլոգիաներ»

2023

Հայ-վրացական կոլոքվիում՝ նվիրված Լ. Վ. Միրզոյանի 100-ամյակին
3-րդ տարածաշրջանային աստղագիտական ամառային դպրոց (3RASS)
ՄԱՄ ՀԱԿԱ տարածաշրջանային աստղագիտական աշխատաժողով
Միջազգ. գիտ. «Անկայուն երևույթները Տիեզերքում»՝ նվ. Վ. Համբարձումյանի 115-ամյակին

2024

Վիրտուալ աստղադիտ. միջազգ. այլանսի փոխգործակցության խորհրդակց. (IVOA interop)
ՄԱՄ կոնֆերանս «Աստղագիտության կապը հասարակության հետ» (CAP-2024)
9-րդ բյուրականյան միջազգային ամառային դպրոց (9BISS) / IAU ISYA-2024
ՄԱՄ գիտաժողով «Աստղագիտությունը միջճյուղ. և բազմաճյուղ. գիտ. խաչմերուկներում»

2025

4-րդ տարածաշրջանային աստղագիտական ամառային դպրոց (4RASS)
ՄԱՄ ՀԱԿԱ տարածաշրջանային աստղագիտական աշխատաժողով
Միջազգային գիտաժողով «Աստղագիտ. շրջահայություններ և մեծ տվյալներ 3» (ASBD-3)

2026

10-րդ բյուրականյան միջազգային ամառային դպրոց (10BISS)
Միջազգային գիտաժողով «»՝ նվիրված Բյուրականի աստղադիտարանի 80-ամյակին

2027

5-րդ տարածաշրջանային աստղագիտական ամառային դպրոց (5RASS)
ՄԱՄ ՀԱԿԱ տարածաշրջանային աստղագիտական աշխատաժողով

ԲԱ գիտական խորհուրդը

2017-2022

Ա. Միքայելյան (Ն), Յ. Հարությունյան (ՆՏ), Ե. Նիկողոսյան (ԳՔ),
[Գ. Բրուտյան], Ռ. Անդրեասյան, Ա. Եղիկյան, Աշ. Հակոբյան, Ար.
Հակոբյան, Տ. Մաղաթյան, Տ. Մովսիսյան, Ա. Նիկողոսյան, Յ.
Պիկիչյան, Գ. Տեր-Ղազարյան,
Ն. Ազատյան (ԵԳԻԽ)

2022-2027

Ա. Միքայելյան (Ն), Յ. Հարությունյան (ՆՏ), Ս. Հակոբյան (ԳՔ),
Ռ. Անդրեասյան, Ա. Եղիկյան, Ա. Հարությունյան,
Տ. Մաղաթյան, Տ. Մովսիսյան, Ե. Նիկողոսյան,
Յ. Պիկիչյան, Գ. Տեր-Ղազարյան, Ա. Սամսոնյան (ԵԳԻԽ)

2022 – 15 նիստ. 10.01.2022, 27.01.2022, 24.02.2022, 07.03.2022,
21.03.2022, 28.03.2022, 26.05.2022, 13.06.2022, 14.07.2022, 21.07.2022,
22.08.2022, 10.10.2022, 31.10.2022, 03.11.2022, 12.12.2022

ԲԱ ԳԽ կարօրագույն հարցերը ۞ որոշումները

- Գիտական պաշտոնների մրցույթներ
- Ատենախոսություններ
- Ասպիրանտներ, հայցորդներ
- Հայտերի և հաշվետվությունների քննարկում և հաստատում
- «Աստղաֆիզիկա» հանդեսի խմբագրության համալրում
- ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտների միավորումը
- ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի ամբիոնների միավորման հարցի վերաբերյալ ԲԱ կարծիքի քննարկում
- Գիտական արդյունքների հնարավոր կիրառությունները և արտադրության հետ կապը
- ԲԱ կապը ՀՀ համալսարանների հետ
- ԲԱ տարածքների և շինությունների անվանակոչություններ

ԲԱ կարփորագույն հրամանները

Գիտական և մյուս ստորաբաժանումների կառուցվածքը
ԲԱ 2022թ. միջոցառումների ցանկը

ComBAO հոդվածների տարեկան մրցանակի սահմանումը

Դիտողական աստղագիտ. ԵԿ և Պատմամշակութային
աստղագիտ. ԳՅ բաժինների վարիչների նշանակումը

ԲԱ հանձնաժողովների և խորհուրդների ստեղծումը

Գիտական պաշտոնների մրցույթներ

Տնօրենի ԺՊ և վերընտրման կապակցությամբ

ԳԽ նոր կազմը նշանակելը

ԳՔ փոփոխությունը՝ Ե. Նիկողոսյան – Ս. Հակոբյան

Ասպիրանտներ, հայցորդներ ընդունելը

ԲԱ տարածքների և շինությունների անվանակոչություններ

Գույքագրում, բնակարանային հարցեր և այլն

ԲԱ պաշտպանությունները

Տարի	Թեկնածուական	Դոկտորական
2001	Կարեն Բեքարյան	Ա. Գյուլբուդադյան, Տիգրան Մադաթյան
2002	Ելենա Նիկողոսյան, Սուսաննա Հակոբյան	
2003		Գ. Տեր-Ղազարյան
2004	Աշոտ Աֆյան, Ս. Բալայան, Գ. Բրուտյան	
2005		
2006		
2007	Էմիլյա Կարապետյան, Awni Khassawneh	
2008		
2009	Ա. Հակոբյան, Վ. Ադիբեկյան, Ժ. Մարտիրոսյան	
2010	Լուսինե Սարգսյան	
2011		
2012		
2013	Մարիետտա Գյուլզադյան, Սաթենիկ Ղազարյան	
2014	Տիգրան Նազարյան	
2015		
2016	Դանիել Բաղդասարյան	
2017		
2018	Արուս Հարությունյան	
2019	Հովհաննես Դեմիրճյան, Սարգիս Գասպարյան	
2020	Հայկ Աբրահամյան	Արարատ Եղիկյան
2021	Հասմիկ Անդրեասյան, Գայանե Կոստանդյան	
2022	Նաիրա Ազատյան, Դավիթ Իսրայելյան	

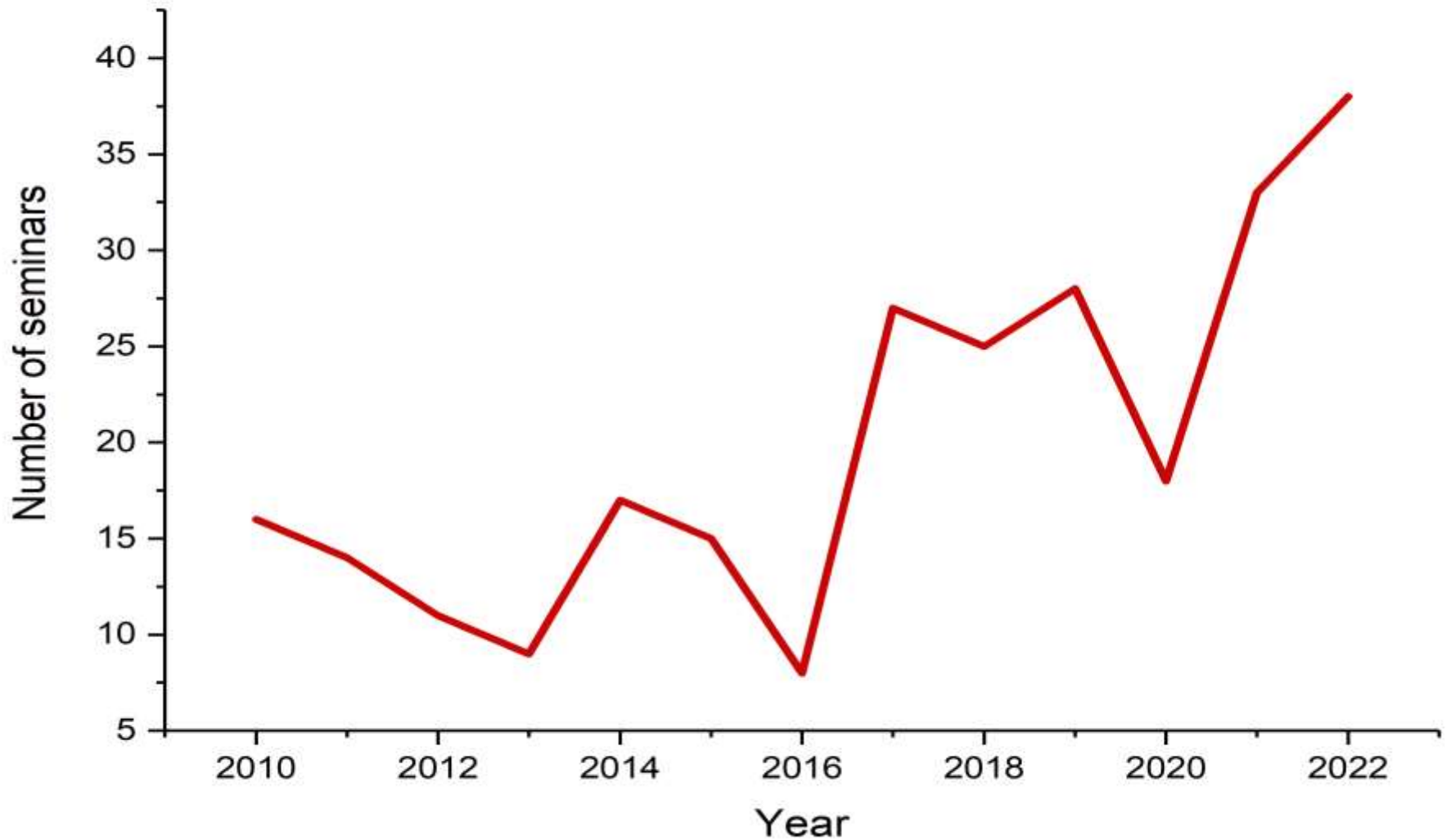
ԲԱ սեմինարները

Ընդամենը	38
ԳՅ բաժինների ընդհանուր արդյունքները	8
Այլ գիտական արդյունքներ	14
Տեսահայական (Review) սեմինարներ	6
Հոբբեյանական սեմինարներ	7
Տեղեկատվական սեմինարներ	3
ԲԱ	21
ՀՀ ալլ (ICRANet, ԵՊՀ, ԱԱԳԼ, ԱԳԿ, ալլ)	6
Արտասահմանցիների կողմից	11
Jill Tarter and Ilan Roth (USA), Ewine van Dishoeck (Netherlands), João Alves and Dietmar Weinzinger (Austria), David Blaschke (Poland), Armen Sedrakian (Germany), Сергей Лысаков, Александр Холтыгин и Евгений Михайлов (Russia), Maria Rah (Iran)	

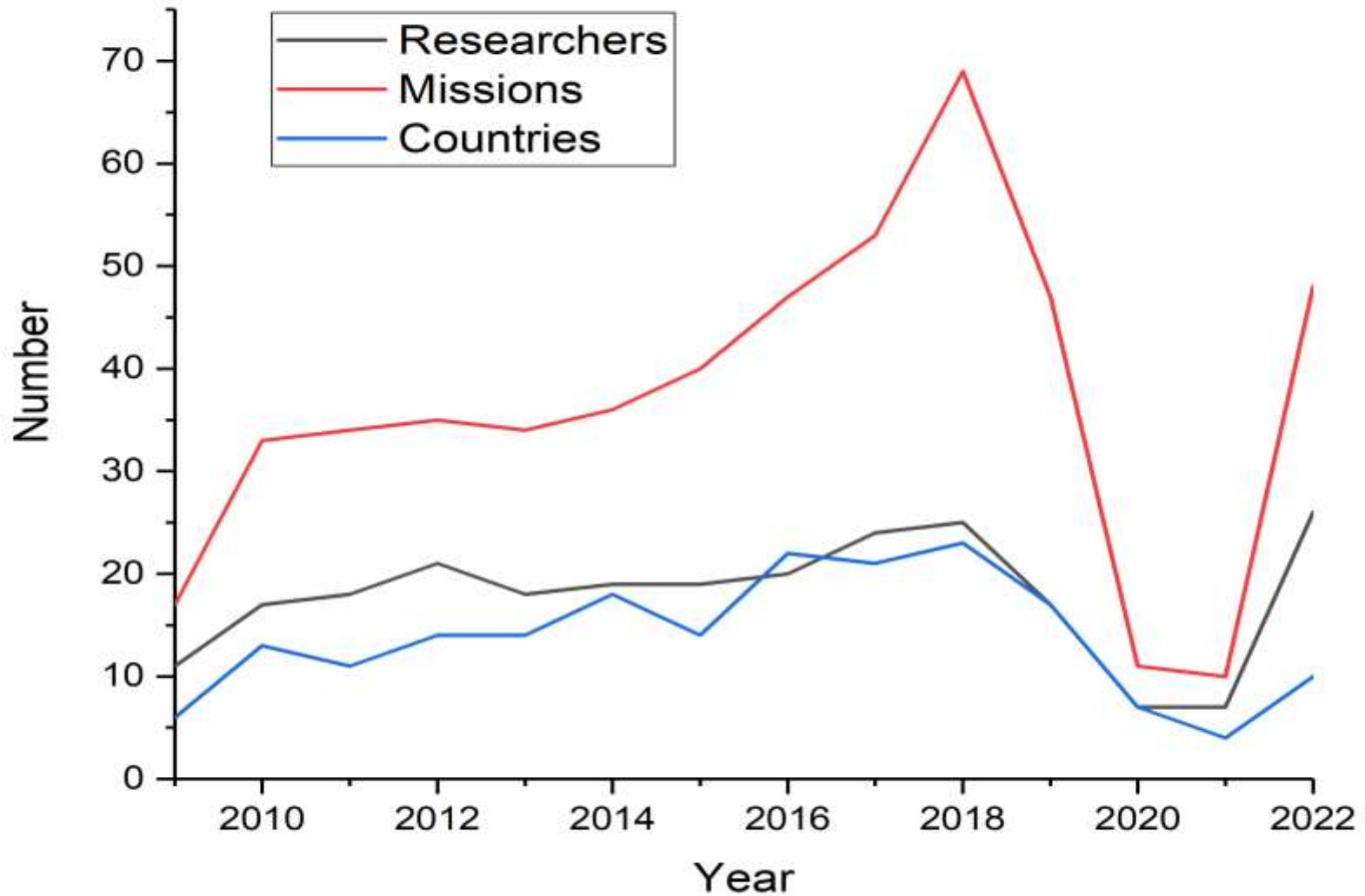
ԲԱ 2022թ. սեմինարները

37	28 November, 2022	Gagik Ter-Kazarian	BAO	Armenia	Review seminar of BAO research department "High Energy Astrophysics"	S		
36	03 November, 2022	Davit Israyelyan	ICRANET	Armenia	Investigation of UV and X-ray properties of blazars	S		
35	31 October, 2022	Areg Mickaelian	BAO	Armenia	Agop Terzan's life and activities	I		
34	31 October, 2022	Armen Sedrakian	BAO	Armenia	Review seminar of BAO research department "Cosmic Compact Objects and Relativistic Gravity"	S		
33	27 October, 2022	Anna Gasparyan	Artsakh Scientific Centre	Armenia	Activities of Artsakh Scientific Center	I		
32	17 October, 2022	Vahagn Gurzadyan	Yerevan Physics Institute	Armenia	Grigor Gurzadian's Life and Activities	I		
31	14 October, 2022	Jill Tarter	SETI Institute	USA	A Cosmic Perspective; Searching for Aliens, Finding Ourselves	S		
30	13 October, 2022	Sergey Lisakov	Lomonosov Moscow State University	Russia	Core-collapse supernovae and their progenitors	S		
29	10 October, 2022	Gagik Ter-Kazarian	BAO	Armenia	Coordinate-independent definition of relative velocity in pseudo-Riemannian spacetime: Implications for special cases	S		
28	06 October, 2022	Ilan Roth	University of California, Space Sciences, Berkeley	USA	Unusual enhancement of isotopes in Solar flares with implication to early and late evolution of stars	S		
27	26 September, 2022	Alexander Kholtygin	Saint-Petersburg University	Russia	Superfast line profile variations in spectra of early-type stars	Rv		
26	08 September, 2022	Areg Mickaelian	BAO	Armenia	European "Astronomy & Astrophysics" journal and world astronomical journals	I		
25	05 September, 2022	Ewine van Dishoeck	Leiden Observatory	Netherlands	James Webb Space Telescope	S		
24	29 August, 2022	Ruben Andreasyan	BAO	Armenia	Review seminar of BAO research department "Active Galaxies"	S		
23	21 July, 2022	Naira Azatyan	BAO	Armenia	Search and study of young infrared stellar clusters: IRAS19110+1045 and IRAS19111+1048	S		
22	18 July, 2022	Naira Azatyan	BAO	Armenia	Search and study of young infrared stellar clusters: IRAS05137+3919 and IRAS05168+3634	S		
21	14 July, 2022	Areg Mickaelian	BAO	Armenia	Our non-stable Universe: non-stable stars and active galaxies	S		
20	14 July, 2022	João Alves	University of Vienna	Austria	The New Local Milky Way: from Ambartsumian to Gaia	S		

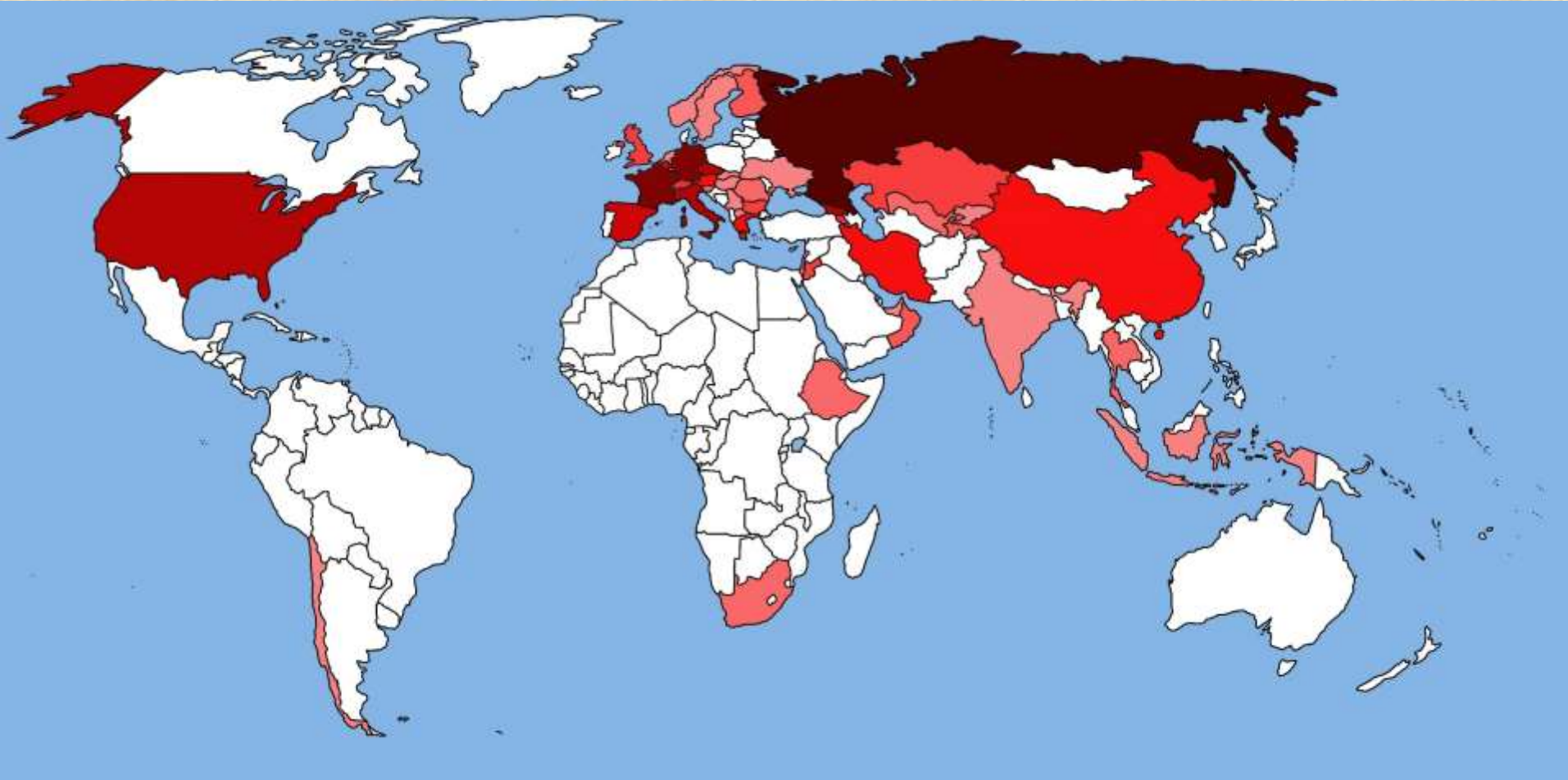
ԲԱ 2010-2022թթ. սեմինարները

ԲԱ 2009-2022թթ. գործուղումները

ԲԱ աշխատակիցների 2014-2022 գործուղումներ 245 գործուղում 45 պետություն

ՌԴ – 39, Ֆրանսիա – 32, Գերմանիա – 22, Իսպանիա – 15, Արցախ – 12, Իտալիա – 12, Վրաստան և Չեխիա – 10-ական, ԱՄՆ – 9, Բելգիա – 8, Ավստրիա, Իրան, Չինաստան և Չինաստան – 6-ական, ...

Հանրային կապերի բաժին

Բաժնի ղեկավար. Գայանե Բալեյան

Բաժնի կազմը. Մելինե Ասրյան, Անի Դավթյան, Լիլիթ Դարբինյան, Վարսիկ Հարությունյան, Անդրանիկ Սուքիասյան, ՎՀ տուն-թանգարան, այցելավարներ

Գործունեություն.

- Աստղադիտարանի հեղինակությունը և վարկանիշը
- Արտաքին կազմակերպությունների հետ կապը
- Գովազդային ծառայություն
- Լրատվական ծառայություն, Թարգմանչական ծառայություն
- Նախագծերի համակարգում, Հովանավորներ և ֆոնդհայթհայթում
- Միջոցառումների համակարգում, Հանրային և կրթական ծրագրեր
- Հրատարակչություն և հանրամատչելի նյութերի պատրաստում
- ԲԱ համացանցային կայքէջի ձևավորում և զարգացում, ԲԱ ՖԲ կայքէջը
- Տարածքի և ինտերիերների ձևավորում
- Այցելությունների ծառայություն՝ հանրամատչելի այցելություններ (Էքսկուրսիաներ), պատվավոր հյուրեր
- Աստղադիտարանի հյուրատուն, Աստղացուցարան
- Վ. Համբարձումյանի տուն-թանգարան

Միջոցառումներ

Համբարձումյանական ընթերցումներ (2003-ից)

Հոբեյանական սեմինարներ (հայ աստղագետներ)

Բյուրականյան ամառային դպրոցներ ԵՊՀ ուսանողների համար (BSS)

ԵՊՀ 3-րդ կուրսի ուսանողների ամառային պրակտիկա

Բյուրականյան ամառային դպրոցներ ինժեներների համար (BSSE) (2021-ից)

Բյուրականյան ամառային դպրոցներ Արցախի ուսանողների համար (BSSA)

ՀԱԸ աստղագիտական դասախոսությունների ծրագիր (2012-ից)

Բյուրականյան գիտաճամբարներ (BSC) (2014-ից)

Բյուրականյան գիտաճամբարներ Արցախի դպրոցականների համար (BSCA)

Շամշադինի տարածաշրջանի սահմանամերձ գյուղերի դպրոցականների «Իմ Տիեզերքը» շարադրությունների մրցույթի և «Գիտելիքի աշխարհ» մրցույթի հաղթողների այցեր

Տիեզերագիտական ակումբի (AYAS) աշակերտների այցը

Հայկական աստղագիտական օլիմպիական թիմի նախապատրաստումը միջազգային օլիմպիադաներին

ՌԴ «Տրայեկտորիա» հիմնադրամի աստղագիտական դպրոցներ

Բյուրական-Օրիոն տիեզերագնացության դպրոցներ

Մաթեմատիկական ճամբարներ Արցախի դպրոցականների համար (2021-ից)

ԲԱ լրատվություն

- ԲԱ մամուլի հաղորդագրություններ՝ հայերեն 99, անգլերեն 71
- ԲԱ ֆեյսբուքյան և ինստագրամյան պաշտոնական էջերը
- ԲԱ գիտնականների հետ հարցազրույցներ, նաև RAS դրամաշնորհ
- ՀԱԸ Էլեկտրոնային տեղեկագիր (ArASNews)՝ ամսական
- ԲԱ մասին նյութեր միջազգային տեղեկագրերում՝ Astrocourier, IVOA newsletter, CAP journal, etc.
- ԲԱ գիտական արդյունքների լուսաբանում ՀՀ ԳԱԱ կողմից
- ԲԱ նորությունների լուսաբանում ՀՀ լրատվամիջոցների կողմից
- Հոդվածներ, ձայնա/տեսա նյութեր ՀՀ և արտ. լրատվամիջոցներում (2022 – Շվեյցարիա, Ֆրանսիա, Ռուսաստան, ՄԹ, ԱՄՆ)
- Հանրամատչելի հոդվածներ ԲԱ գիտնականների կողմից
- Գիտահանրամատչելի հոդվածներ՝ «Գիտության աշխարհում» և
- Ռադիո և ՀՑ հաղորդումներ ԲԱ մասին, հարցազրույցներ ԲԱ գիտն. հետ
- Ֆիլմեր ՎՀ և ԲԱ մասին, այդ թվում՝ արտ. լրատվամիջոցների կողմից
- ԲԱ համացանցային կայքէջում նյութերի տեղադրում
- Աստղագիտական իրադարձությունների տարեկան օրացույց
- Գիտական (աստղագիտական) լրագրության ամենամյա մրցույթ

ԲԱ այցելություններ

Վիկտոր Չամբարձումյանի տուն-թանգարան

Վիկտոր Չամբարձումյանի աշխատասենյակ՝ VIP այցելություն

2.6մ աստղադիտակ, նաև VIP այցելություն

1մ Շմիդտի աստղադիտակ՝ VIP այցելություն

Աստղացուցարան՝ պայմանագրով

Գիշերային դիտումներ փոքր աստղադիտակներով

Չանրամատչելի դասախոսություններ՝ հայերեն / ռուսերեն / անգլերեն

Դպրոցականներ	17 626	
ՀՀ այլ քաղաքացիներ	12 092	
Արտասահմանցիներ	2 926	
Ընդամենը	32 644	27 850 900 ՀՀԴ

ԲԱ այցելուներ, հյուրեր

Գիտնականներ Math Conf., A&A, SS&T, seminars, etc.

Տեխնիկական անձնակազմ/ԱԽԼ դիտողներ

Լրատվամիջոցներ տեղական, արտասահմանյան

Պատվավոր հյուրեր ՀՀ և ԳԱՎ ղեկավարներ, դեսպաններ

Գիտության հանրայնացում +

- Ժամանակակից գիտական միջավայրի ստեղծումը
- Կարևորագույն գիտական արդյունքների հանրայնացումը
- ԲԱ մամուլի հաղորդումներ
- Չարցագրույցներ, TV հաղորդումներ
- Գիտական միջոցառումներ, դրանց լուսաբանումը
- Կրթական/հանրային միջոցառումներ
- Աստղագիտական ֆիլմեր, ֆիլմեր ՎՅ և ԲԱ մասին
- ԲԱ համացանցային կայքէջը
- ԲԱ ՖԲ էջը, այլ սոցիալական ցանցեր
- Չամացանց` Wikipedia և այլ
- Աստղագիտական կրթության հարցերը (հայերեն), նաև առցանց
- Տպագրական նյութերի հրատարակում
- Աստղագիտական հուշանվերների և այլ նյութերի պատրաստում
- Կապն այլ կազմակերպությունների հետ
- Աշխատանք ՅՅ ղեկավարության հետ

ՄԱՄ տարածաշրջանային կենտրոն

Կենտրոնի ղեկավար. **Արեգ Միքայելյան**

Կենտրոնի համակարգող՝ **Սոնա Ֆարմանյան**

Կենտրոնի կազմը՝ Գոռ Միքայելյան, Արմինե Փաթաթանյան, Լիլիթ Դարբինյան

Գործունեություն.

OAD/ROAD telecons

Business Plan

IAU Strategic Plan

2019թ. OAD դրամաշնորհ
Regional SS & Workshop

2019թ. IAU100 Centennial
դրամաշնորհ

Այցելություն Վրաստան
Չեկոլոցում EAS-2022-ում և
ՄԱՄ ԳԱ 2022-ում

Բյուրականի աստղադիտարանը (ԲԱ) հիմնադրվել է 1946թ-ին ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանի նախաձեռնությամբ, ով էլ եղավ աստղադիտարանի առաջին տնօրենը:

ԲԱ-ն տեղակայված է Սրագած լեռան հարավային լանջին: Աստղադիտարանում տեղադրված է 5 դիտողական գործիք, որոնցից ամենամեծը 2,6մ հայելու տրամագծով Կասեգրեն համակարգի աստղադիտակն է, իսկ մյուսը՝ 1մ հայելու տրամագծով Շմիդտի համակարգի աստղադիտակը:

Աստղադիտարանի գիտական հետազոտությունները գլխավորապես կապված են Տիեզերքի անկայուն երևույթների հետ:

1946թ-ից սկսած Բյուրականի աստղադիտարանում անցկացվել և անցկացվում են բազում գիտական միջոցառումներ՝ այդ թվում ՄՄՄ 4 սիմպոզիում և մեկ կոլոքվիում:

Աստղադիտարանի ճարտարապետական համալիրը բաղկացած է վարչական շենքից և աստղադիտակների աշտարակներից: 1940-1950-ականներին կառուցված շենքերի նախագծերը պատկանում են Սամվել Սաֆարյանին, իսկ 1960-1980-ականներինը՝ Սարգիս Գուրզադյանին:

Գիտական հետազոտություններից զատ աստղադիտարանը կատարում է նաև տեղեկատվական գործառույթ՝ կազմակերպելով նաև այցելություններ և դասախոսություններ սիրող աստղագետների համար:

1998թ-ից Բյուրականի աստղադիտարանը կրում է Վիկտոր Համբարձումյանի անունը:

Բյուրականի աստղադիտարանը՝ գիտահետազոտական ինստիտուտ

Բյուրականի աստղադիտարանը **ՀՀ ԳԱԱ 33 գիտահետազոտական ինստիտուտներից** մեկն է, հիմնադրվել է 1946 թ.: Գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունը Տիեզերքի անկայուն երևույթներն են: Գիտական գործունեությունն ընդգրկում է հետևյալ ոլորտները.

- ★ Ակտիվ կորիզներով և ակտիվության այլ ձևերով օժտված գալակտիկաների հայտնաբերում և ուսումնասիրություն,
- ★ Առաջին և երկրորդ Բյուրականյան սպեկտրային շրջահայտության արտագալակտիկ օբյեկտների ուսումնասիրություն,
- ★ Գալակտիկաների համակարգերի դիտողական և տեսական հետազոտություն, ներառյալ գալակտիկաների կոմպակտ և լայն խմբերը,
- ★ Օբյեկտների էվոլյուցիայի վրա ակտիվ գործընթացների ազդեցության ուսումնասիրում,
- ★ Աստղառաջացման տիրույթների ուսումնասիրություն, ներառյալ մեր Գալակտիկայի երիտասարդ անկայուն օբյեկտները,
- ★ Աստղասփյուռների և նրանց բնորոշ բնակչության՝ անկայուն և բռնկվող աստղերի, H-ալֆա առաքումային աստղերի, տարաբնույթ ակտիվությամբ այդ թվում, նաև անիզոտրոպ օպտիկական շիթերով օժտված երիտասարդ աստղերի, ինչպես նաև միգամածությունների հայտնաբերում և ուսումնասիրություն,
- ★ Բյուրականյան սպեկտրալ շրջահայտությունների կապույտ աստղային օբյեկտների և ուշ դասի աստղերի հայտնաբերում և ուսումնասիրություն,
- ★ Աստղաֆիզիկայի հրատապ խնդիրների մաթեմատիկական մոդելավորում,
- ★ Տիեզերական օբյեկտների սպեկտրերի մեկնաբանում,
- ★ Գատահական անհամասեռ միջավայրում ճառագայթման տեղափոխման տեսություն,
- ★ Դիտողական կոսմոլոգիայի, այդ թվում նաև տիեզերական տարբեր հիեռարխիկ մակարդակների պատկանող օբյեկտների առաջացման ու էվոլյուցիայի խնդիրներ,
- ★ Աստղագիտական արքայինություն, այդ թվում՝ աստղադիտակների և աստղագիտական աշտարակների ու գմբեթների նախագծում և կառուցում:

Բյուրականի աստղադիտարանում գիտական գործունեությունն իրականացվում է հետևյալ գիտահետազոտական բաժիններում.

ԲԱ համացանցային կայքէջը

Կարևորագույն փաստեր Բյուրականի աստղադիտարանի (ԲԱ) վերաբերյալ

1. ԲԱ-ն հիմնադրել է աշխարհահռչակ գիտնական, Հայաստանի ազգային հերոս Վիկտոր Համբարձումյանը 1946թ. որպես Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի ինստիտուտ:
2. ԲԱ-ում Վիկտոր Համբարձումյանի կողմից 1947թ.-ին հայտնաբերվել են **աստղասփյուռները**: Ապացուցվել են աստղերի՝ խմբերով առաջացման և ներկայումս Գալակտիկայում ընթացող աստղառաջացման շարունակական գործընթացների փաստը:
3. ԲԱ-ում Վիկտոր Համբարձումյանի կողմից 1950-ականների կեսերին առաջ է քաշվել **գալակտիկաների միջուկների ակտիվության վարկածը**, որի արդյունքում զարգացել է աստղաֆիզիկայի մի նոր ուղղություն:
4. ԲԱ-ում Բենիամին Մարգարյանի կողմից 1965-1980թթ. իրականացվել է **Բյուրականյան առաջին շրջահայությունը (FBS)**, որն առաջին կանոնավոր և առ այսօր հյուսիսային երկնքի խոշորագույն սպեկտրադիտական շրջահայությունն է, ինչպես նաև այն ակտիվ գալակտիկաների որոնման նոր մեթոդ էր:
5. ԲԱ-ում Գրիգոր Գուրգադյանի կողմից նախագծվել և կառուցվել են **ԽՍՀՄ առաջին տիեզերական աստղադիտարանները՝** գերմանուշակագույն տիրույթի «Օրիոն» (1971) և «Օրիոն-2» (1973) աստղադիտակները:
6. Բյուրականի աստղադիտարանը դասվում է աշխարհի այն բացառիկ աստղադիտարանների շարքին, որտեղ ամենաշատ տիեզերական նոր օբյեկտներ են հայտնաբերվել: Շուրջ **14500 տիեզերական օբյեկտ կրում են հայկական անվանումներ**:
7. **ԲԱ 1մ Շմիդտի համակարգի աստղադիտակը** մտնում է աշխարհի 10 խոշորագույն լայնանկյուն աստղադիտակների ցանկը:

BAO RESEARCHERS (1946-2022)

Select an option ▼

▼

Filtering may take some time, please be patient

Surname	First Name	Second Name	Birth - Death	Work Years	Years of Work	Position	Degree	Publications		
								Ref	Oth	All
Abrahamian	Hamlet	Vahan	1947.11.03	1969-2005	36	Senior Research Associate	PhD	66	9	75
Abrahamian	Martin	Grigor	1949.06.10	1989-1995	6	Senior Research Associate	DSc	3	7	10
Abrahamyan	Hayk	Volodya	1984.08.25	2007-	15	Research Associate	PhD	45	44	89
Adibekyan	Vardan	Zhora	1983.10.08	2009-2011	2	Research Associate	PhD	6	3	9
Airapetian	Vladimir	Sergey	1960.05.08	1982-1994	12	Research Associate	PhD	7	5	12
Akopian	Ashot	Aghabek	1957.09.01	1979-	43	Senior Research Associate	PhD	36	10	46
Amalian	Grigor	Hayk	1964.01.03	1989-1994	5	Junior Research Associate		0	0	0
Ambartsumian	Viktor	Amazasp	1908.09.18 - 1996	1946-1996	50	Leading Research Associate	DSc	92	144	236
Amirkhanian	Artur	Sarukhan	1947.07.20 - 2020	1975-2020	45	Research Associate	PhD	22	11	33
Andreasian	Noreta	Karlen	1950.10.22	1971-1995, 2022	24	Research Associate	PhD	18	3	21
Andreasyan	Derenik	Harutyun	1991.07.31	2020-	2	Assistant Astronomer		6	0	6
Andreasyan	Hasmik	Ruben	1992.09.22	2013-	9	Research Associate	PhD	20	14	34
Andreasyan	Ruben	Rafik	1949.03.27	1974-	48	Leading Research Associate	PhD	49	15	64
Andriani	Y	G	1948.04.24	1988-1997	9	Senior Research Associate	PhD	1	0	1

[Activate Win](#)
[Go to Settings to](#)

Dr. **GIGOYAN**, Kamo S.

Senior research associate in the department of Astronomical Surveys

Born 08.11.1959 in Shnogh (Alaverdi region), Armenia

Graduated from Yerevan State University (YSU), Department of Astrophysics (1984)

Works at BAO since 1984

Ph.D. degree (1994)

Member of the International Astronomical Union (IAU), European Astronomical Society (EAS), Armenian Astronomical Society (ArAS)

E-mail: kgigoyan@bao.sci.am

Research fields: Late-Type and AGB Stars, 2MASS and IRAS Sources, Structure of the Galactic Halo, Infrared and X-ray Astronomy

Publications: 86 papers in refereed journals and 16 papers in proceedings of meetings

10 recent papers in refereed journals

- Gigoyan, K. S. 2022 // *ComBAO* 69, 90-99
- Gigoyan, K. S.; Azatyan, N. M.; Gigoyan, K. K. 2022 // *ComBAO* 69, 77-82
- Gigoyan, K. S.; Kostandyan, G. R. 2021 // *ComBAO* 68, 478-483
- Mickaelian, A. M.; Sargsyan, L. A.; Mikayelyan, G. A.; Gigoyan, K. S.; Nesci, R.; Rossi, C. 2021 // *ComBAO* 68, 390-399
- Gigoyan, K. S.; Lebzelter, T.; Kostandyan, G. R.; Karapetyan, E.; Baghdasaryan, D.; Gigoyan, K. K. 2021 // *PASA* 38, e051
- Petrosyan, G. V.; Gigoyan, K. S.; Karapetyan, E.; Kostandyan, G. R. 2021 // *Ap* 64, 203-209
- Mauron, N.; Gigoyan, K. S.; Kendall, T. R.; Hambleton, K. M. 2021 // *A&A* 650, id.A146
- Gigoyan, K. S.; Kostandyan, G. R.; Gigoyan, K. K.; Sarkissian, A.; Meftah, M.; Russeil, D.; Zamkotsian, F.; Rahmatullaeva, F. D.; Paronyan, G. M. 2021 // *Ap* 64, 20-32
- Mickaelian, A. M.; Gigoyan, K. S.; Mikayelyan, G. A.; Gyulzadyan, M. V.; Paronyan, G. M.; Kostandyan, G. R. 2020 // *ComBAO* 67, 293-301
- Gigoyan, K. S. 2020 // *ComBAO* 67, 198-205

All PUBLICATIONS BY Tigran Magakian from 1975 (141)

Authors	Title	Publication	Short	Vol	Issue	Pages	Month	Year
Magakian, T. Yu.; Tatarnikov, A. M.; Movsessian, T. A.; Andreasyan, H. R.	Near-infrared detection of H2 flows in the core of Mon R1 association	Astronomy at the Epoch of Multimessenger Studies, Proceedings of the VAK-2021 conference, held 23-28 August, 2021 in Moscow	VAK-2021			170-171	Sep	2022
Movsessian, T. A.; Magakian, T. Yu.; Andreasyan, H. R.	HH 1216: The Extended Bipolar Flow Associated with IRAS 06212-1049	Astrophysics	Ap	65	2	193-202	Jun	2022
Magakian, T. Yu.; Tatarnikov, A. M.; Movsessian, T. A.; Andreasyan, H. R.	Near-infrared detection of H2 flows in the core of the Mon R1 association	Monthly Notices of the Royal Astronomical Society	MNRAS	510	2	2139-2146	Feb	2022
Magakian, T. Yu.	Studies of reflection nebulae in Byurakan	Byurakan Astrophysical Observatory - 75 years of outstanding achievements, Edited by A. M. Mickaelian, Yerevan, "Edit Print" Publishing Company, 464 p., Dec 2021	BAO75			95-98	Dec	2021
Magakian, T. Yu.	FUors and Byurakan	Byurakan Astrophysical Observatory - 75 years of outstanding achievements, Edited by A. M. Mickaelian, Yerevan, "Edit Print" Publishing Company, 464 p., Dec 2021	BAO75			64-67	Dec	2021
Magakian, T. Yu.; Movsessian, T. A.	The observational studies of Herbig-Haro objects and Herbig-Haro outflows in Byurakan	Byurakan Astrophysical Observatory - 75 years of outstanding achievements, Edited by A. M. Mickaelian, Yerevan, "Edit Print" Publishing Company, 464 p., Dec 2021	BAO75			56-63	Dec	2021
Movsessian, T. A.; Magakian, T. Yu.	Proper motion of the spectrally selected structures in Herbig-Haro flows	Communications of BAO	ComBAO	68	2	495-501	Dec	2021
Movsessian, T. A.; Magakian, T. Yu.; Dodonov, S. N.; Andreasyan, H. R.	Narrow band imaging survey of dark clouds	Communications of BAO	ComBAO	68	2	436-440	Dec	2021
Movsessian, T. A.; Magakian, T. Yu.; Moiseev, A. V.	Proper motions of spectrally selected structures in the HH 83 outflow	Astronomy & Astrophysics	A&A	652		id.A82	Aug	2021
Movsessian, T. A.; Magakian, T. Yu.; Moiseev, A. V.	VizieR Online Data Catalog: HH83 outflow spectrally select structures pm (Movsessian+, 2021)	Vizier Online Catalog	Vizier			J/A+A/652/A82	Jun	2021

[Home](#)

[Instrumentation and methods](#)

[Applying for the time](#)

[Schedule of current observations](#)

[Schedule archive and Scientific report](#)

[Acknowledge US](#)

Description

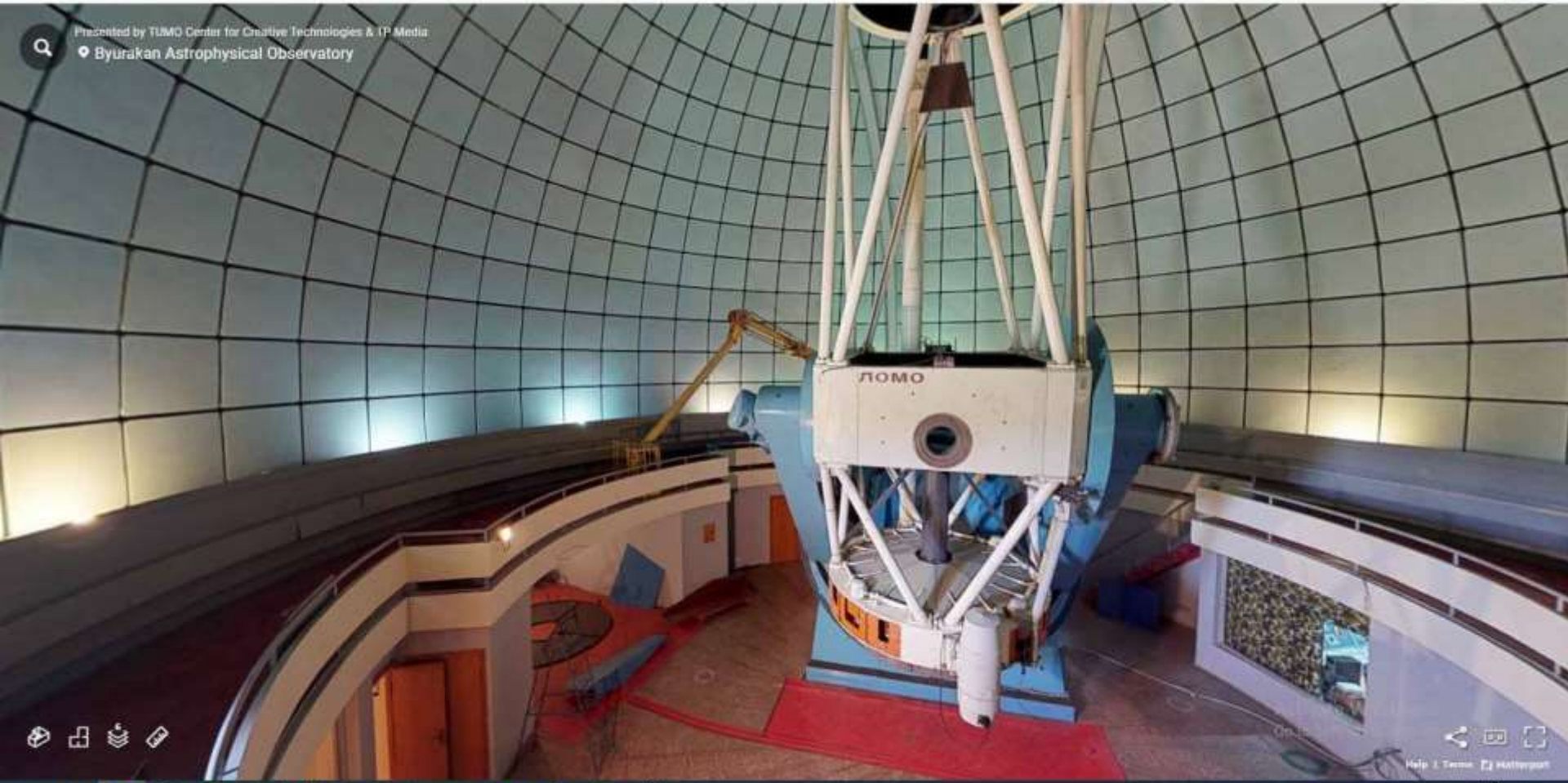
The ZTA-2.6 telescope is the largest observational instrument of BAO. The telescope is located near vil. Byurakan at the altitude of 1406 m above sea-level. The coordinates of the site are longitude 40°20'29", latitude +44°16'29".

Main mirror diameter	260 cm
Mirror weight	4 tons
Mirror material	Sitall
Mounting	Equatorial
Aperture ratio (D/F)	1:3.85

Primary focus

Presented by TLMO Center for Creative Technologies & IP Media
Byurakan Astrophysical Observatory

The FIRST BYURAKAN SURVEY as UNESCO HERITAGE

One of the UNESCO *“Memory of the World”* documentary heritage items, **Markarian survey** (the **First Byurakan Survey, FBS**), has been created in the Byurakan Astrophysical Observatory (BAO) and is the only scientific heritage UNESCO item in Armenia and one of the rare scientific heritage UNESCO items in the world.

UNESCO Heritage Lists

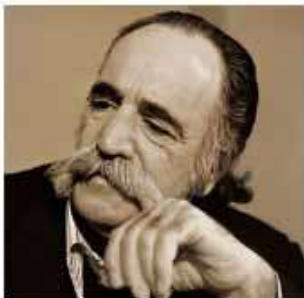
UNESCO has 3 heritage lists, where hundreds of world important heritage items are listed.

1. **UNESCO World Heritage list.** Created in 1972, 3 items in Armenia: Monasteries of Haghpat and Sanahin (1996, 2000), Cathedral and Churches of Ejmiatzin and Archeological Site of Zvartnots (2000) and Monastery of Geghard and the Upper Azat Valley (2000).
2. **UNESCO Intangible Cultural Heritage list.** Created in 2003, 7 items in Armenia: Duduk and its music (2008), Armenian cross-stones art. Symbolism and craftsmanship of Khachkars (2010), Performance of the Armenian epic of 'Daredevils of Sassoun' or 'David of Sassoun' (2012), Lavash, the preparation, meaning and appearance of traditional bread as an expression of culture in Armenia (2014), Kochari, traditional group dance (2017) and Armenian letter art and its cultural expressions (2019), Pilgrimage to the St. Thaddeus Apostle Monastery 2020 Iran (Islamic Republic of) - Armenia.
3. **UNESCO *“Memory of the World”* Documentary Heritage International Register.** Created in 1992, 3 items in Armenia: Mesrop Mashtots Matenadaran ancient manuscripts collection (1997), The First Byurakan Survey (FBS or Markarian survey) (2011) and Collection of note manuscripts and film music of Composer Aram Khachaturian (2013).

UNESCO Documentary Heritage

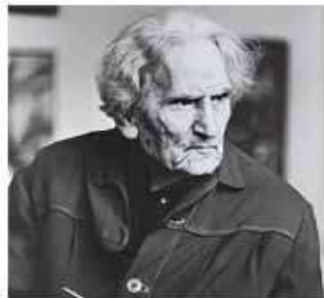
The *“Memory of the World”* Documentary Heritage International Register was launched by the UNESCO in 1992 to preserve valuable archives and library collections all over the world and ensure their wide dissemination. It includes all types of material, including stone, celluloid, parchment and audio recordings. The vision of the *“Memory of the World”* (MoW) Programme is that the world's documentary heritage belongs to all, should be fully preserved and protected for all and, with due recognition of cultural mores

September 18, 1960

William Saroyan (1908-1981)

Outstanding Armenian-American Writer

September 18, 1960

Martiros Saryan (1880-1972)

Outstanding Armenian Painter

Aram Khachaturian (1903-1978)

Outstanding Armenian Composer

Ohannes Tchekidjian (b. 1928)

Outstanding Armenian Conductor
National Hero of Armenia (2017)

Edvard Mirzoyan (1921-2012)

Outstanding Armenian Composer

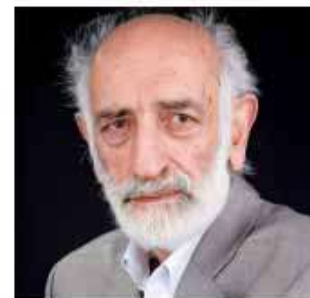
Robert Amirkhanyan (b. 1939)

Outstanding Armenian Composer

Tigran Mansurian (b. 1939)

Outstanding Armenian Composer

Sos Sargsyan (1929-2013)

Outstanding Armenian Actor

Razmik Davoyan (1940-2022)

November 11, 1957

Samvel Safarian (1902-1969)

Sargis Gurzadyan (1929-2015)

Tigran Petrosian (1929-1998)

Pablo Neruda (1904-1973)

Chilean Poet
Nobel Prize Winner in Literature in 1971

October 26-30, 1981
Subrahmanyan Chandrasekhar (1910-1995)

American Physicist and Astrophysicist
Nobel Prize Winner in Physics in 1983

September 6-11, 1971
Charles Towns (1915-2015)

American Physicist
Nobel Prize Winner in Physics in 1964

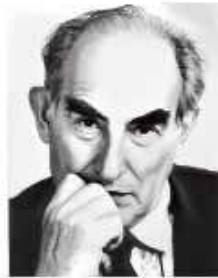
September 6-11, 1971
Francis Crick (1916-2004)

English Biophysicist, Molecular Biologist
Nobel Prize Winner in Physiology
and Medicine in 1962

Shinichiro Tomonaga (1906-1979)

Japanese Theoretical Physicist
Nobel Prize Winner in Physics in 1965

Vitaly Ginzburg (1916-2009)

USSR Physicist
Nobel Prize Winner in Physics in 2003

August 30-31, 2004
John Mather (b. 1946)

American Astrophysicist
Nobel Prize Winner in Physics in 2006

Zhores Alferov (1930-2019)

USSR Physicist
Nobel Prize Winner in Physics in 2000

2010, 2017
Michel Mayor (b. 1942)

May 8, 1961
Nikita Khrushchev (1894-1971)

Kliment Voroshilov (1881-1969)

Hovhannes Baghramyan (1897-1982)

ՎԻԿՏՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆԻ ՏՈՒՆ-ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

ՀՀ Ազգային հերոս Վիկտոր Համբարձումյանի (1908-1996 թթ.) առանձնատունը կառուցվել է 1950 թ.-ին: Այն Բյուրականի աստղադիտարանի տարածքում շահագործման հանձնված առաջին շենքն է: Մեծանուն գիտնականն այդ պահից սկսած մինչև մահ իր ընտանիքի հետ ապրել և ստեղծագործել է այդ տանը

Այն որպես տուն-թանգարան բացվել է 1998թ՝ մեծանուն գիտնականի 90-ամյակի առթիվ: Տուն-թանգարանում ներկայացված է Վիկտոր Համբարձումյանի կենսագրությունը, նրա ընտանիքի պատմությունը, աստղաֆիզիկոսի մասնագիտական ուղին և Հայաստանի գիտության զարգացման ոլորտում նրա ունեցած քաջատիկ նշանակության մասին փաստավերագրական հարուստ նյութեր, բազմաթիվ դիպլոմներ, գիտական աշխատանքներ, ձեռագրեր, պատվոգրեր ու պարգևներ: Թանգարանի առաջին հարկում տեղակայված է գիտնականի աշխատասենյակն ու անձնական՝ 3000-ից ավելի անուն-գրքից կազմված գրադարանը: Այստեղ կարելի է ծանոթանալ գիտնականի բազմաթիվ դիպլոմների, պատվոգրերի, անձնական լուսանկարների և նշանավոր մարդկանց թողած նվերների հետ: Երկրորդ հարկում գտնվում է ընտանիքի ննջարաները, Վիկտոր Համբարձումյանի դեմքի և ձեռքերի զիպսե կաղապարները, անձնական օգտագործման պարագաները: Թանգարանում կազմակերպվում են թեմատիկ միջոցառումներ, գիտաժողովներ և Համբարձումյանական ընթերցումներ

Տուն-թանգարանը ուսուցողական ու ոգեշնչման յուրահատուկ միջավայր է, ամեն տարի ընդունում է հազարավոր այցելուներ, հիմնականում՝ դպրոցականներ, որոնց համար թանգարանի մուտքն անվճար է:

Բյուրականի աստղադիտարանի այգին որպես ՀՀ պանկանիոդ տարածք՝ դենդրոպարկ

Բյուրականի աստղադիտարանի ամբողջ տարածքը քննապահպանական տեսանկյունից իրենից մեծ արժեք է ներկայացնում:

Նախկինում Բյուրականի աստղադիտարանի և ՀՀ ԳՍՍ Բուսաբանության ինստիտուտի միջև գործում էր համագործակցության պայմանագիր, որի շրջանակներում Բուսաբանության ինստիտուտի աշխատակիցները ցուցակագրել և նախնական ուսումնասիրության են ենթարկել աստղադիտարանի այգու ծառատեսակները:

2017թ. նոյեմբերի 20-ին ՀՀ Բնապահպանության նախարարության և ՀՀ ԳՍՍ Վիկտոր Համբարձումյանի անվան Բյուրականի աստղադիտարանի միջև ստորագրվել է համաձայնագիր, ըստ որի՝ Բյուրականի աստղադիտարանին պատկանող տարածքները, որոնք հարուստ բուսական ու կենդանական աշխարհ ունեն, ստացել են դենդրոպարկի կարգավիճակ:

Շուրջ 30 հա այգիներում կան 80 ծառատեսակ և բուսատեսակ, այն հայտնի է նաև իր հազվագյուտ ծառատեսակներով, որոնցից մի մասի սերմերը արտասահմանյան երկրներից անձամբ բերել է Վիկտոր Համբարձումյանը: Այգու ծառատեսակներից են 10-ից ավելի տեսակի եղևնիներ, այդ թվում հազվագյուտ արծաթափայլ եղևնիներ, սոճի, տուլա, կաղնի, ռուսական կեչի, հացենի, բարդի, լորենի, մրգատու ծառերից՝ ծիրանենի, տանձենի, դեղձենի, ընկուզենի, խնձորենի, սալորենի, քալենի, սերկևիլենի, սզնի (այոճենի) և այլն:

արծաթափայլ եղևնի
ель
Spruce
Picea

հացենի
хлеб
Ash
Fraxinus

լորենի
липа
Lindens
Tilia cordata

կաղնի
дуб
Oak
Quercus

սզնի
боярышник
Hawthorns
Crataegus

տուլա
туя
Thuja
Thuja

Բյուրականի աստղադիտարանի դենդրոպարկը, լինելով հարուստ բուսականությամբ այգի, գրավում է կենդանական աշխարհի, միջատների բազմաթիվ տեսակների, կարելի է նշել նապաստակներին, ոզնիներին, գետնասկյուռներին, խլուրդներին և այլն:

Հայաստանը հայտնի է թռչունների իր բազմազանությամբ, հայտնի է, որ Եվրոպայում տարածված թռչունների 535 տեսակներից 349-ը հանդիպում են Հայաստանում: Դրանից անմասն չի մնացել նաև Բյուրականի աստղադիտարանը: Այստեղ կարելի է հանդիպել փայտփորիկների, հոպոպների, կեռնեխների, սարյակների, ճայերի (անտառային կաչաղակների), ագրավների, կաչաղակների, բվերի, տատրակների, մեղվակերների, երաշտահավերի, կարմրատտերի, խաղատտերի, սոխակների, ճնճղուկների, ամուրիկների, երբեմն՝ պիրոլների, խածկտիկների:

ճայ
сойка

կեռնեխ
дрозд

խաղատուտ
трясогузка

փայտփոր
дятел

բու
сова

սոխակ
соловей

Ֆինանսները. մուտքեր

Անվանում	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 I-XI	Ընդամենը
ԲՅՈՒՋԵ	258580.9	265654.2	275003.6	243053.0	244186.1	244101.4	281626.3	316610.3	2128815.8
Բազային ֆինանսավորում	225038.0	228085.3	227821.3	212830.7	214562.3	215516.8	215516.8	244586.8	1783958.0
ԳՊԿ թեմատիկ ֆինանսավորում	12167.5	21821.0	26244.1	8683.9	4799.7	3264.0	43919.2	61800.0	182699.4
ԳՊԿ միջազգային ծրագրեր	2740.5	0.0	3136.0	3136.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9012.5
ԳՊԿ գիտ. աստիճանի հավելավճարներ	9100.0	10637.0	8462.8	9450.0	8350.0	8100.0	7900.0	7950.0	69949.8
ԳՊԿ արդյունավետ գիտաշխ. ծրագիր	7425.0	2355.0	3645.0	3889.2	2778.0	3397.0	2187.4	1175.0	26851.6
ԳՊԿ ասպիրանտ. կրթաթոշ. / դեկ. վճար	1401.0	1655.9	1165.0	692.2	218.1	378.0	895.9	895.9	7302.0
ԳՊԿ գիտական միջոցառումներ	315.8	1100.0	1035.0	1350.0	1428.0	1476.5	868.6	0.0	7573.9
Երիտ. գիտաշխ. աջակցության ծրագիր	0.0	0.0	234.0	750.0	600.0	0.0	137.0	0.0	1721.0
ԳԱԱ նվիրաբերություն	0.0	0.0	1862.8	0.0	8815.2	11745.2	0.0	0.0	22423.2
ԳԱԱ գործուղումների աջակցություն	393.1	0.0	1397.6	2271.0	2234.8	223.9	169.9	202.6	6892.9
ԳԱԱ սարքավորում	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10031.5	0.0	10031.5
ԲՈԿ թեզերի պաշտպան. աջակց.	0.0	0.0	0.0	0.0	400.0	0.0	0.0	0.0	400.0
ԱՐՏԱԲՅՈՒՋԵ	32454.6	37389.8	94641.8	84198.7	57837.8	101172.2	32685.7	99586.8	539967.4
Ծառայություններ / Ռոսկոսմոս/ԱԽԸ	22972.1	29716.0	75563.1	59010.9	29555.6	87288.2	0.0	55274.2	359380.1
Ծառայություններ / այլ	0.0	1670.0	8086.4	4496.8	3360.0	3448.3	7187.4	9816.1	38065.0
Էքսկուրսիա, աստղացուցարան	714.5	1769.8	4851.4	11285.5	18122.9	5146.1	20707.8	27836.4	90434.4
Վարձակալություն / գիշերավարձ	3127.3	2649.0	4285.0	2858.0	2413.5	1935.0	1114.0	3249.3	21631.1
Բնակարանների սպասարկում	256.0	192.0	192.0	568.5	768.0	351.0	262.0	180.0	2769.5
Էլեկտրաէներգիայի փոխհատուցում	1100.6	916.9	1653.9	2044.2	1907.5	1210.6	2268.8	1623.6	12726.1
Նվիրաբերություն / դրամաշնորհ	3279.8	476.1	0.0	3154.8	1556.6	331.3	314.7	1607.2	10720.5
Այլ եկամուտներ	1004.3	0.0	10.0	780.0	153.7	1461.7	831.0	0.0	4240.7
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	291035.5	303044.0	369645.4	327251.7	302023.9	345273.6	314312.0	416197.1	2668783.2

Ֆինանսները. ծախսեր

Անվանում	Հազար ՀՀԴ	Ամբողջի %
Աշխատավարձ (11 ամիս)	276765.8	77.77
<i>Այդ թվում՝ քաղ-իրավ. պայմանագրեր</i>	4510.0	
Էլեկտրաէներգիայի վճար	10482.2	2.95
Փազի վճար	5084.2	1.43
Տրանսպորտային ծախսեր	12342.9	3.47
Համակարգչային տեխնիկա	2739.1	0.77
Քործուղումներ	13524.1	3.80
Ներկայացուցչական ծախսեր	4260.8	1.20
Շինարարական ապրանքներ	3788.4	1.06
Տնտեսական ապրանքներ	3376.1	0.95
Հարկեր	8005.6	2.25
Այլ ծախսեր	15497.7	4.35
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	355866.9	100.00

Ֆինանսները. աշխատավարձեր

Պաշտոն	2021թ.	2022թ.	2023թ.
Տնօրեն	240000	400000	500000
Փոխտնօրեն	220000	300000	400000
Գիտական քարտուղար	200000	250000	300000
ԳՀ բաժնի վարիչ	+12000	350000	400000
ԳՀ լաբ. վարիչ, խմբի ղեկ.	175000	230000	280000
Գլխավոր գիտաշխատող	165000	367000	450000
Առաջատար գիտաշխ.	150000	250000	350000
Ավագ գիտաշխատող	135000	200000	250000
Գիտաշխատող	120000	150000	200000
Կրտսեր գիտաշխատող	105000	120000	150000
Ավագ ինժեներ	125000	110000	130000
Ավագ լաբորանտ	95000	110000	130000
Ինժեներ	100000	102500	110000
Լաբորանտ	95000	102500	110000
Գիտության ղոկտոր	50000	50000	50000
Գիտության թեկնածու	25000	25000	25000
ԳԿ առաջ. հետ. դրամ.	-	300000	300000
ԳԿ թեմատիկ դրամ.	100000	100000	100000

Լրացուցիչ ֆինանսական աղբյուրներ

«Աստղաֆիզիկայի» հոդվածների հոնորարներ	80000
«ԲԱ հաղորդումների» հոդվածների հոնորարներ	40000
Հոդվածների գրախոսություն	5000
Թեզերի գրախոսություն, կարծիք	70000
«ԲԱ-75» գրքի հոդվածների հոնորարներ	40000
Հրավիրված սեմինարներ	30000
«ԲԱ հաղորդումների» լավագույն հոդված	300000
ՀԱԸ (ArAS) տարեկան մրցանակ	200000
Գործուղումների օրապահիկ	20000/օր
Կազմակերպական աշխ. պարգևավճարներ	20000-100000
Սոցիալական ծրագրով վճարներ	50000-100000
ԲԱ լրացուցիչ աշխատանք	20000-200000
Լրացուցիչ դրամաշնորհներ (ANSEF և այլ)	40000

Միջին աշխատավարձերը

ԲԱ գիտաշխատողներ (35) բազային	194314.29
ԲԱ գիտաշխատողներ բազային + գիտ. աստ.	212895.71
ԲԱ գիտաշխատողներ + լրացուցիչ	244314.29
ԲԱ գիտաշխատողներ + ԳԿ դրամաշնորհներ	375742.86

ԲԱ այլ աշխատակիցներ (67) 135298.51

ԲԱ ընդհանուր միջինը (102) 217803.92

ՀՀ միջինից բարձր ստացող – ԲԱ 29 աշխատակից (28.43%)

ՀՀ նվազագույն աշխատավարձը՝ 68000, 2023-ից՝ 75000 ՀՀԴ

2022թ. ՀՀ միջինը 226621.00 ԲԱ միջինը 217803.92

2021թ. ՀՀ միջինը 204048.00 ԲԱ միջինը 146643.56

2020թ. ՀՀ միջինը 189716.00 ԲԱ միջինը 125479.59

2019թ. ՀՀ միջինը 182673.00 ԲԱ միջինը 116747.57

Խնդիրներ

- **ԲԱ ռազմավարությունը, դիտակների ռազմավարությունը**
- **Մասնակցությունը միջազգային խոշոր ծրագրերին**
- **Ժամանակակից դիտողական սարքավորման պակասը**
- **Աստղադիտակների ռազմավարությունը, 2.6մ աստղադիտակի անարդյունավետ աշխատանքը**
- **Երիտասարդ մասնագետների պակասը, կադրերի ներհոսքը**
- **Մասնագիտական խորհուրդը, դոկտորական և թեկնածուական պաշտպանություններ**
- **Որակյալ ինժեներների պակասը**
- **Ժամանակակից գիտական միջավայրի ստեղծումը**
- **Գիտության թերի ֆինանսավորումը**
- **Միջճյուղային գիտությունների թերի զարգացումը**
- **ԲԱ համացանցային կայքէջը**
- **ԲԱ շինությունների վերանորոգման կարիքը**
- **Աստղագիտ. կրթության հարցերը, (հայերեն) համացանցային էջեր**
- **Բարեփոխումների դանդաղ ընթացքը**

ԲԱ 2022թ. ամփոփ ցուցանիշները

Նախագծեր/դրամաշնորհներ	15
Համագործակցություն	12
Գրախոսվող հոդվածներ	48
Գիտաժողովների հոդվածներ	5
Ընդամենը հրապարակումներ	68
Մասնակցություն գիտաժողովների	37
Զեկուցումներ	47
Մասնակցություն դպրոցների	14
Մեմինարներ	38
Միջոցառումներ	24
Գործուղումներ	48
ԲԱ այցելած գիտնականներ	76
Ընդհանուր ժողովներ	2
ԳԽ նիստեր	15
Պաշտպանություններ	2

ԲԱ 2022թ. կարփորագույն փաստերը

ԳԿ նախագծերը՝ 2 Առաջատար, 1 Թեմատիկ, 1 Յեռավար լաբ.

Գիտաշխատողների աշխատավարձերի աճը, միջինը՝ 375742.86 ՀՀԴ

Գիտական պաշտոնների մրցույթները՝ առաջատար և ավագ գ. ա.

ԲԱ-ԱԽԱ պայմանագրի կանոնավոր ընթացքը

Եվրոպական A&A ամսագրի տնօրենների խորհրդի նիստը

«Տիեզերական հետազոտություններ 7 տեխնոլոգիաներ» գիտաժողովը

8BISS ամառային դպրոցը

EAS համագումարը և IAU GA XXXI՝ ԲԱ ռեկորդ. թվով մասնակցությունը

PhD պաշտպանությունները՝ Նաիրա Ազատյան, Դավիթ Իսրայելյան

ԲԱ 38 սեմինարները՝ ռեկորդային թվով

ԲԱ 24 միջոցառումները՝ ռեկորդային թվով

ԲԱ 32 644 այցելուները՝ ռեկորդային թվով: Պատվավոր հյուրերը՝ Ջեյմս

Բաղյան, Նոբելյան մրց., ՄԱՄ նախագահ, դեսպաններ և այլք

Մարգարյանի գալակտիկաների տվյալների շտեմարանը

ԲԱ համացանցային կայքէջի Էսկան համալրումը

Արցախի 0.3մ աստղադիտակի տեղադրումը Ստեփանակերտում

Շնորհակալություն

ՀԱՐ տարեկան մրցանակ

ARMENIAN ASTRONOMICAL SOCIETY

Հայկական Աստղագիտական Ընկերություն

[Home](#)

[About](#)

[Membership](#)

[ArAS Awards](#)

[ArAS Newsletters](#)

[ArAS Annual Meetings](#)

[ArAS School Lectures](#)

[Contacts](#)

[Byurakan Observatory](#)

[Other Institutions](#)

[Famous Astronomers](#)

[Armenian Astronomers](#)

[Viktor Ambartsumian International Prize](#)

[Digitized First Byurakan Survey](#)

[Armenian Virtual Observatory](#)

[Astronomical Education](#)

[Astronomy Schools](#)

[International Year of Astronomy 2009](#)

[Amateur Astronomy](#)

[Archaeoastronomy](#)

[ANSEF Grants](#)

[Calendar of Events](#)

[Mass Media News](#)

[Useful Links](#)

ArAS Annual Prize Winners

2021	Gor MIKAYELIAN
2020	Hasmik ANDREASYAN and Gor MIKAYELIAN
2019	Naira AZATYAN
2018	Sona FARMANYAN
2017	Naira AZATYAN
2016	Anahit SAMSONYAN
2015	Artur HAKOBYAN
2014	Gurgen PARONYAN
2013	Hayk ABRAHAMYAN and Avet HARUTYUNYAN
2012	Vardan ADIBEKYAN
2011	Marine AVTANDILYAN
2010	Parandzem SINAMYAN
2009	Lusine SARGSYAN
2008	Vardan ADIBEKYAN and Artur HAKOBYAN
2007	Igor CHILINGARIAN
2006	Lilit HOVHANNISYAN and Parandzem SINAMYAN
2005	Artak HARUTYUNYAN and Elena HOVHANNESSIAN (see <i>photo</i>)
2004	Lusine SARGSYAN

GTTP հավաստագիր

ARMENIAN ASTRONOMICAL SOCIETY

Հայկական Աստղագիտական Ընկերություն

[Home](#)

[About](#)

[Membership](#)

[ArAS Awards](#)

[ArAS Newsletters](#)

[ArAS Annual Meetings](#)

[ArAS School Lectures](#)

[Contacts](#)

[Byurakan Observatory](#)

[Other Institutions](#)

[Famous Astronomers](#)

[Armenian Astronomers](#)

[Viktor Ambartsumian
International Prize](#)

[Digitized First
Byurakan Survey](#)

[Armenian Virtual
Observatory](#)

[Astronomical Education](#)

[Astronomy Schools](#)

[International Year of
Astronomy 2009](#)

[Amateur Astronomy](#)

[Archaeoastronomy](#)

[ANSEF Grants](#)

[Calendar of Events](#)

[Mass Media News](#)

[Useful Links](#)

GTTP Certificates

2021	Ani DAVTYAN
2020	Ewelina GRADZKA
2019	Gor MIKAYELYAN and Arus HARUTYUNYAN
2018	Kristine MKRTUMYAN and Vardges MAMBREYAN
2017	Armine PATATANYAN
2016	Sona FARMANYAN (BAO, NAS RA)
2016	Levon ARAMYAN (BAO)
2015	Hayk ABRAHAMYAN (BAO)
2014	Sergey NERSISYAN (Armenian State Pedagogical University)
2014	Ashot HAKOBYAN (BAO)
2013	Robert SARGSYAN (Basic College of Armenian State Agrarian University)
2012	Avetik GRIGORYAN (Armenian Youth Aero-Space Club)
2011	Tigran NAZARYAN (BAO)
2011	Marietta GYULZADYAN (BAO, Physics-Mathematics School)

Գիտական (աստղագիտական) լրագրության մրցույթ – 2022

3 անվանակարգ.

- տարվա լավագույն տպագիր կամ առցանց հոդված
- տարվա լավագույն ձայնա/տեսա նյութ կամ հաղորդում – Չառա Ղազարյան («Նոր Հայաստան»)
- տարվա ամենաակտիվ գիտական լրագրող – Հայկունի Բարսեղյան («Անկախ Նորություն») և Ամայա Գաբրիելյան (NEWS.am)

2009 – ՀԱԸ գիտական լրագրության մրցանակներ

2011 – ArAS/OxArm Popular Astronomy Prizes

2016 – ԲԱ-70-ամյակի կապակցությամբ

2019-2022 – գիտական լրագրության մրցույթներ